

Politična pisarna v govor

URADNI LIST

SLOVENSKEGA NARODNO OSVOBODILNEGA SVETA IN NARODNE VLADE SLOVENIJE

Letnik I/II.

V Ljubljani dne 12. oktobra 1945

Številka 43.

VSEBINA:

300. Uredba o ustanovitvi Gradbene direkcije Slovenije (GRADIS).	302. Odločba o materialnih in procesualnih rokih v poslovanju sodišč.
301. Uredba o ustanovitvi državnega geodetskega in lesnega industrijskega podjetja »LES«.	303. Izvolitev sodnikov in prisednikov, okrajnih sodišč v Ljubljani in v Mariboru.
	304. Začasna imenovanja v pravosodni službi.

Uredbe, odredbe in drugi razglasi Narodne vlade Slovenije

300.

Uredba

o ustanovitvi Gradbene direkcije Slovenije (GRADIS)

Clen 1.

Za načrtno izvajanje gradbenih del v Sloveniji ter njih tehnično in komercialno nadzorstvo se ustanavlja pri ministru za gradnje Gradbena direkcija Slovenije (GRADIS) s sedežem v Ljubljani.

Delovno območje GRADIS-a je vse ozemlje federalne Slovenije. Na povabilo druge federalne vlade lahko prevzame GRADIS tudi naročila zunaj Slovenije, če je to v skladu z običnimi državnimi interesi.

Clen 2.

Namen GRADIS-a je dvigati gradbeno gospodarstvo Slovenije glede gradbene ekonomije, kakovosti izvršenih del, organizacije gradbenih del ter skrbi za pravilno ravnanje z delavstvom in za usposabljanje strokovnega kadra.

Clen 3.

V pristojnost GRADIS-a spada:

- upravljanje podržavljenih gradbenih podjetij;
- ustanavljanje splošnih in specialnih gradbenih podjetij, podružnic in gradbenih vodstev ter delavnic gradbenih in sorodnih strok, kolikor so potrebne za popolno izvajanje gradbenih del;
- tehnično in komercialno nadzorstvo, usmerjanje in koordiniranje dela posameznih gradbenih podjetij, podružnic;
- načrtno organiziranje in izvajanje velikih javnih del v Sloveniji;
- načrtno razpisovanje materialnih in živih sredstev za izvajanje javnih gradbenih del.

Clen 4.

Kot podjetnik nastopa GRADIS kot samostojna pravna oseba, ki posluje po običnih trgovskih načelih. Določila zakona o državnem računovodstvu zanj ne veljajo.

Clen 5.

Osnovna glavnic GRADIS-a je:

- 10.000.000 dinarjev, ki jih položi Narodna vlada Slovenije;
- vrednost celotnega inventarja GRADIS-a.

Clen 6.

GRADIS vodi direktor in upravni svet, ki ju imenuje minister za gradnje. Direktorju se dodelita tehnični in komercialni pomočnik, postavi ju minister za gradnje na predlog direktorja. Upravni svet sestavljajo poleg direktorja in obeh pomočnikov upravni posamezniki gradbenih podjetij, ki jih postavlja minister za gradnje na predlog direktorja, zastopnik ESZDNJ in člani, ki jih posebej imenuje minister za gradnje, vendar število članov upravnega sveta ne sme presegati števila 10. Upravni svet določa smernice udejstvovanja GRADIS-a.

Clen 7.

V imenu GRADIS-a se pravnomočno zavezuje s kolektivnim podpisom direktor in eden izmed njegovih pomočnikov ali posebej za to pooblaščen namestnik GRADIS-a.

Clen 8.

GRADIS ima svoje posebno računovodstvo in revizijski oddelek. Ureditev računovodske službe, notranji ustroj GRADIS-a in poslovanje predpiše s pravilnikom minister za gradnje na predlog upravnega sveta.

Clen 9.

GRADIS je pod vrhovnim nadzorstvom ministrstva za gradnje. S čistim dobičkom GRADIS-a razpolaga Narodna vlada Slovenije.

Clen 10.

Ta uredba velja od dne objave.

Ljubljana dne 4. oktobra 1945.

Minister za gradnje:
Dr. Miha Kambič s. r.

Predsednik
Narodne vlade Slovenije:
Roris Kidrič s. r.

Gradis ob 40 jubileju

Gradis je svojo 40-letnico pričakal kot zdrava in trdna asociacija delavcev, prežetih z najboljšimi tradicijami slovenskega gradbeništva, osveščenih glede bistvenih ciljev in poti nadaljnega razvoja in globoko prepričan v temeljne vrednote, na katerih smo zgradili osebnost podjetja.

Ta trdnost, ki se dokazuje tudi z rezultati tekočega poslovanja, zaupanjem investitorjev pri izvajanju trenutno največjih projektov doma, naši prisotnosti v tujini, je dokaz o pravilnosti naših opredelitev v preteklosti in plod trdnega dela tistih tisočev delavcev, ki so najboljša leta svoje ustvarjalnosti neločljivo povezali z Gradisom.

Nam, ki ob jubileju s ponosom govorimo o rezultatih teh 40 let, temelječih na bogati dediščini in lastnem delu, ostaja zavest in dolg, da predvsem z opiranjem na lastne moči, trdim delom in praviimi odgovori na izzive današnjega in jutrišnjega dne, ohranimo to trdnost in ta ugled.

Slovensko in jugoslovansko gradbeništvo in z njimi Gradis, je zadnjih nekaj let doživljal krizo tudi kot posledico širših ekonomskih in družbenih razmer, v katerih živimo. Ta okoliščina in spoznanje nekaterih lastnih napak in slabosti na prehojeni poti sta nam spodbuda, da z nadaljnjim delom naše mesto in sloves potrdimo in utrdimo.

Franc Kositer,
predsednik PO
GIP Gradis

Med tozdi najboljša Gradbena operativa Ljubljana, sledita GE Celje in LIO Škofja Loka

Dvanajst nagrad posameznikom — Več o nagrajencih v naslednji številki

Komisija za podelitev Gradisovih nagrad in diplom je končala svoje delo in pripravila predloge dobitnikov. V primerjavi z lanskim letom, je letos bilo s strani tozdov posredovanih nekoliko več predlogov, vendar se kljub temu nekateri tozdi še vedno mačehovsko obnašajo do Gradisovih nagrad in ne posredujejo niti predlogov, drugi pa zamujajo s predlogi, kljub temu da je razpis bil objavljen že aprila meseca in s tem otežkočajo delo komisije.

Gradisove nagrade in diplome se podeljujejo za izredne dosežke, uspehe oziroma rezultate pri delu posameznih delavcev, skupin delavcev, tozdov ali delovnih skupnosti, če je njihovo delo odločilno vplivalo na izboljšanje poslovanja delovne organizacije, na njeno boljše organiziranost, na poglobljanje samoupravnih odnosov, na uspešno vključevanje delovne organizacije v integracijske procese v gradbeništvu, na dvig delovnih in življenjskih pogojev in na vse ostalo, kar je vplivalo na boljši ekonomski položaj in afirmacijo delovne organizacije Gradis.

Gradisove diplome najboljšim tozdom se podeljujejo po naslednjih kriterijih:

— uspešnost poslovanja merjenih s PERLA kazalniki, kar pomeni — produktivnost, ekonomičnost, rentabilnost in akumulativnost,
— rast in razvoj tozda — upošteva se rast dohodka v preteklem letu in prvem polletju tekočega leta, kakor tudi odklon v primerjavi z grupacijo po kazalniku — dohodek na pogojno uro. Tako izračunana rast se primerja s predvidevanji glede srednjeročnega plana in upoštevajo odstopanja,

— uspešnost pri inventivni dejavnosti — upošteva se število koristnih predlogov, racionalizacij, število prijavljenih inovacij, samoupravna organiziranost inventivne dejavnosti v tozdu, samostojnost inventivne komisije v tozdu, priznanje za prijavljene patente, pomembnost racionalizacije za tozd,

— uspešnost na področju varstva pri delu — upošteva se primerjava števila ur izostankov zaradi nesreč pri delu ter ugotovitve inšpekcijskih organov s področja varstva pri delu,

— družbenopolitična dejavnost, prizadevanje na področju kulturnega in športnega delovanja, poglobljanje samoupravnih odnosov in usklajenost samoupravnih aktov,

— uspešnost na področju izobraževanja — upošteva se število kandidatov, ki so obiskovali razne izobraževalne tečaje in druge tečaje za izpopolnjevanje sposobnosti za delo,

— uspešnost na področju družbenega standarda — upošteva se organizacija prehrane in nastanitve, zdravstvena in socialna varnost itd.

Letos Gradisove diplome prejmejo:

I. diploma tozd Gradbena operativa Ljubljana, ki ima po oceni kriterijev 1016 točk

II. diploma tozd GE Celje, ki ima 996 točk

III. diploma tozd Lesno industrijski obrat Škofja Loka, ki ima 951 točk.

Ostali tozdi so se razvrstili takole:

4. GE Maribor 895 točk
5. GE Koper 836 točk
6. GE Nizke gradnje Maribor 829 točk
7. Kovinski obrati Maribor 780 točk
8. Strojno prometni obrat Ljubljana 767 točk
9. Obrat gradbenih polizdelkov 747 točk
10. GE Ravne na Koroškem 725 točk
11. Biro za projektiranje Maribor 702 točk
12. Kovinski obrati Ljubljana 646 točk
13. GE Jesenice 632 točk
14. GE Gradnje Ptuj 611 točk
15. Biro za projektiranje Ljubljana 527 točk

16. Delovna skupnost skupnih služb Ljubljana 491 točk

17. Inženiring 352 točk

18. Interna banka 233 točk

19. Uprava delavskih domov Ljubljana 212 točk

Med predlogi za Gradisove nagrade se je komisija, na osnovi kriterijev iz pravnika, odločila za naslednje naše delavce:

1. Andreja ČERNIVEC, gradbeni tehnik — GE Nizke gradnje Maribor

2. Slavko BERLIČ, delovodja — GE Nizke gradnje Maribor

3. Ela ZDOVC, finančni knjigovodja — GE Celje

4. Anton RAJK, strojni tehnik — GE Maribor

5. Marjan ŠAFARIČ, gradbeni tehnik — GE Maribor

6. Marjan GOLC, delovodja — GE Jesenice

7. Ludvik RUDOLF, delovodja — GE Ravne na Koroškem

8. Ivan RAMOVŽ, voznik — Strojno prometni obrat Ljubljana

9. Anton LESJAK, strojnik — Strojno prometni obrat Ljubljana

10. Slavko MAJCENOVIC, strojnik in kopirant — Biro za projektiranje Maribor

11. Ivo KOMAR, elektro tehnik — Delovna skupnost skupnih služb Ljubljana

12. Janez ČOH, delovodja — DE Frankfurt am Main — ZR Nemčija

Nagrade in diplome bodo podeljene na 9. redni seji delavskega sveta Gradisa, ki bo 1. oktobra letos. Nagrajence bomo predstavili v naslednji številki Gradisovega vestnika.

Dobitnikom nagrad in diplom čestitamo!

Anita Kotnik

Tozdove proslave bodo zaključene do 29. novembra

Po osrednji proslavi jubileja, 40-letnice Gradisa, ki bo 5. oktobra v Kulturnem domu Ivan Cankar v Ljubljani, bodo sledile proslave po tozdih, razen proslav tozda GE Maribor, ki je bila že 27. septembra in OGP, ki je bila 4. oktobra.

Do zaključka redakcije in oddaje materialov v tiskarno, niso bili še znani datumi proslav v vseh tozdih. Objavljamo tiste, za katere smo uspeli zvedeti datum proslave:

10. oktober — Delovna skupnost skupnih služb
11. oktober — Lesno industrijski obrat Škofja Loka
11. oktober — Kovinski obrati Maribor
12. oktober — skupna proslava mariborskih tozdov za zunanje goste

15. oktober — Celje

18. oktober — Koper

18. oktober — Strojno prometni obrat

22. oktober — Celje za zunanje goste

23. oktober — skupna proslava za upokojece Gradisa v Ljubljani

24. oktober — Inženiring za zunanje goste

25. oktober — Gradnje Ptuj

25. oktober — Kovinski obrati Ljubljana

8. november — Celje

14. november — Ravne na Koroškem

15. november — Jesenice

C. P.

V težavnih razmerah in v času pred kongresom imajo družbenopolitične organizacije odgovorne naloge... Z leve proti desni: Dušan Gačnik, Janez Vodopivec in Alojz Hraščanec

S posveta DPO v Ankaranu

Smo na dobri poti

Trud se obrestuje
Samokritično pretresli tudi slabosti

V vsakoletni načrt dela družbenopolitičnih organizacij in Izobraževalnega centra Gradisa je zadnja leta kot nekakšna stalnica vključen dvodnevni izobraževalno-posvetovalni seminar. Udeleženci so vselej sekretarji osnovnih organizacij SK, predsedniki osnovnih organizacij sindikata in ZSMS, predsednika akcijskih konferenc OOKZ in ZSMS ter predsednik konference sindikata, predsedniki delavskih svetov iz tozdov, delovnih skupnosti in predsedniki delavskih svetov iz tozdov, delovnih skupnosti in predsednik delavskega sveta DO, nekateri strokovni, vodstveni in vodilni delavci, v izobraževalnem delu pa kot gostje zunanji sodelavci, med katerimi najdemo imena uveljavljenih družbenopolitičnih delavcev v občini in republiki.

Letošnji tak posvet je bil 13. in 14. septembra v Gradisovem počitniškem domu v Ankaranu. Kot gostje so letos poleg sekretarja republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije Štefana Praznika sodelovali še glavni urednik in direktor Delavske enotnosti Dušan Gačnik ter strokovna delavca RS ZSS Jože Sintič in Brane Mišič. Njihova izvajanja so bila nekak uvod v razpravo na temo Naloge DPO v predkongresnem obdobju, Uresničevanje dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije v državi, republiki in naši delovni organizaciji ter Nadaljnje izgrajevanje in uveljavljanje sistema nagrajevanja po delu in rezultatih dela.

»Domač«, zelo delaven del posveta je bil namenjen pregledu poslovanja delovne organizacije kot celote v domovini in tujini, pregledu poslovanja po posameznih tozdih ter vzrokih oziroma vplivih na boljše oziroma slabše gospodarjenje kot tudi zavesti o nujni pozitivni družbenopolitičnega dela na vseh ravneh znotraj Gradisa in tudi zunaj delovne organizacije.

Posebej je treba omeniti misli

predsednika kolegijskega poslovodnega odbora Gradisa inž. Franca Kositra. Spregovoril je o nalogah in usmeritvah politike, ki je v naši delovni organizaciji že dolga leta stalna praksa — o politiki opiranja na lastne moči. Poudaril je, da je edino pravo merilo našega danes in jutri naša poslovna uspešnost! Jasno je razmejil, kaj so družbena prizadevanja, paketi ukrepov in pogoji gospodarjenja na eni strani in kaj naše dolžnosti ter kje učinki naših lastnih prizadevanj.

Ko je govoril o ciljih, ki smo si jih skupaj zastavili, ni prezrl niti uspehov niti slabosti, prav slednje oziroma odpravljanje le-teh pa naj bi pomenile glavna torišča dela tako aktivistov družbenopolitičnih organizacij kot delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi.

Zapisali bomo še skupno opredelitev iz tistega dela razprave, kjer je bilo govora o (ne)delu, brezbriznosti nekaterih oziroma o takoimenovani lažni solidarnosti. Obveljalo je: Dajmo ljudem možnost, da opravljajo tisto delo ki jih veseli, in tudi možnost, da se izkažejo. Če se ne želijo ali nočejo, jih odslovimo!

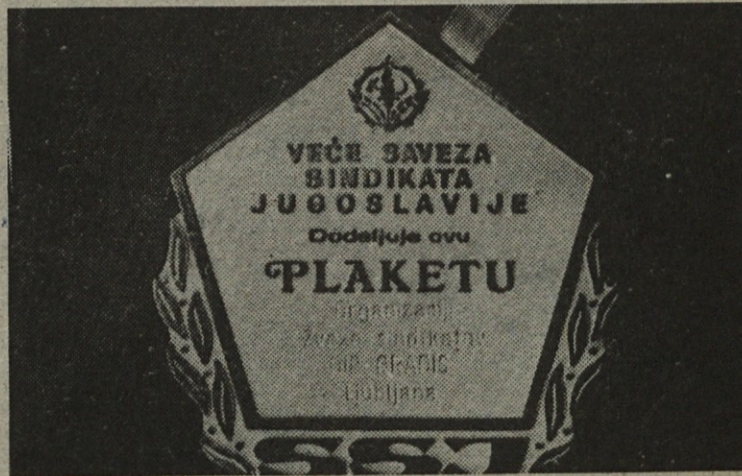
G. B.

Gradisu je bila podeljena listina ZS Jugoslavije

V letu ko Gradis slavi 40-letnico obstoja je za nami tudi 35 let samoupravljanja, saj je bil ravno na gradisovem gradbišču v Kidričevem ustanovljen prvi delavski svet v jugoslovanskem gradbeništvu. Bilo je to 17. januarja 1950 leta. Prvi delavski svet podjetja pa je bil ustanovljen nekaj mesecev kasneje, točneje 21. oktobra 1950 leta.

Po letu 1950 smo 25-krat volili delavski svet, kar pomeni, da je preko 20.000 delavcev šlo skozi šolo samoupravljanja. Osnova samouprave pa je aktivno delo družbenopolitičnih organizacij in v prvi vrsti sindikata in ravno sindikat Gradisa je v jubilejnem letu prejel visoko priznanje listino s plaketo ZSJ, ki mu ga je podelila ZS Jugoslavije. Bilo je to 8. maja letos v Beogradu.

C. P.

Zmaga ekipe Gradisa na republiškem tekmovanju gradbenikov

Letošnje 11. republiško proizvodno tekmovanje gradbenih delavcev Slovenije je bilo 22. junija v Ljubljani, v organizaciji Zveznega centra za izobraževanje gradbenih inštruktorjev. Tekmovanje je tako kot vsa leta potekalo v petih panogah v katerih so nastopili: zidarji, tesarji, odrarji, železokrivci in žerjavovodje.

Ker je bil Gradis lansko leto organizator zveznega tekmovanja gradbenih delavcev Jugoslavije, se je letošnja ekipa dobro pripravila tudi za republiško tekmovanje. Uspeh ni izostal, saj smo osvojili prvo mesto pred SCT, Stavbarjem, Konstruktorjem itd. Železokrivski par je osvojil prvo mesto, tesarja sta bila druga, zidarja in odrarja tretja, žerjavovodja in signalist pa sedma.

Železokrivca sta se z zmago uvrstila v slovensko ekipo, ki je 21. septembra nastopila na 17. zveznem tekmovanju gradbenih delavcev v Kragujevcu in prepričljivo osvojila prvo mesto. Skupnem uspehu sta veliko pripomogla tudi gradisova železokrivca, ki sta zasedla tretje mesto.

C. P.

Galerija — največji objekt na avtocesti Naklo—Ljubljana

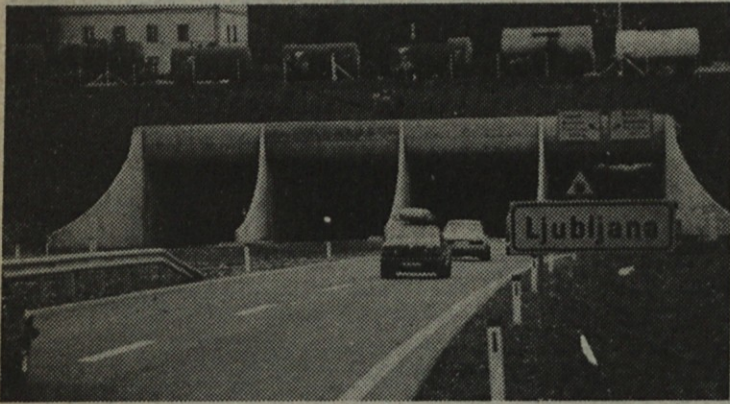
Gradnja sodobnih prometnic sodi v prioritete našega razvoja, vendar je tempo gradnje v največji meri odvisen od posojil tujih bank, teh pa je zadnjih nekaj let bore malo, zato se pri nas tudi ne moremo pohvaliti z večjim številom sodobnih štiripasovnic.

Zadnja, ki smo jo zgradili je del bodoče transjugoslovanske cestne povezave — bolj poznane pod imenom Avtocesta bratstva in enotnosti — in sicer odsek med Naklom in Ljubljano. Svečana otvoritev je bila 21. junija, ko je trak prerezal predsednik skupščine SR Slovenije Vinko Hafner in čestital vsem načrtovalcem in graditeljem.

Med graditelji je bil tudi Gradis, ki je zgradil najzahtevnejši objekt na vsej trasi avtoceste — galerijo ali pokriti vkop v Šentvidu pri Ljubljani z vsemi ostalimi spremljajočimi objekti.

Drugi gradisov objekt na avtocesti pa je most čez Kokro pri Kranju. Značilno zanj je, da so pri njegovi gradnji bili uporabljeni dosedaj največji prostoležeči prednapeti armirano betonski nosilci v dolžini 52 metrov. Daljših nosilcev v Jugoslaviji doslej ni montiral nihče.

C. P.

Združeni v tozdu Gradbena operativa Ljubljana

Kar dolgo smo v Gradisu pripravljali združitev treh tozdov v enega in sicer GE Ljubljane, GE Ljubljane okolice in Železokrivnice v tozdu Gradbena operativa Ljubljana. Šele potem ko so ekonomske kategorije nedvoumno pokazale, da bo v novem združenem tozdu večja ekonomičnost in večja produktivnost ter večja konkurenčnost na trgu, boljša organiziranost, in ne nazadnje večja socialna varnost zaposlenih, je stekla akcija za združitev.

Referendum o združitvi je bil uspešno opravljen 14. decembra lani, tako da smo v letošnje leto stopili z nekoliko spremenjeno organizacijo. Učinki združitve so vsekakor pozitivni. Enotno je urejena politika nagrajevanja — od osnovnih OD in prejemkov — terenski dodatek, ločeno življenje, znižane dnevnice itd., do enotno urejene prehrane in bivanja v samskih domovih.

Da je združitev bila upravičena kažejo tudi ekonomski kriteriji, ki se uporabljajo za podeljevanje Gradisovih priznanj najboljšim tozdom, po katerih je ravno tozdu Gradbena operativa Ljubljana zbral največ točk in s tem zasedel prvo mesto med gradisovimi tozdi.

C. P.

Kaj nam je prinesla prevedba delokrogov

Tudi v Gradisu so bili OD ob polletju realno višji

V drugi polovici avgusta so bili že znani podatki, ki jih je zbrala Služba družbenega knjigovodstva, o osebnih dohodkih, ki smo jih v prvem polletju izplačali v Sloveniji. Čisti osebni dohodki, ki smo jih v SR Sloveniji zaslužili v prvem polletju, so bili realno za 4,2 odstotka višji kot tisti iz lanskega prvega polletja.

Slovenski statistični zavod pa je objavil, da je povprečni čisti OD, ki so ga zaslužili v Sloveniji junija letos in izplačali julija znašal 49.690 dinarjev in je bil za 91,2 odstotka višji od onega v lanskem juliju. Najvišji povprečni OD so izplačali v družbenih organizacijah in skupnostih in sicer 64.724 dinarjev, v izobraževanju in kulturi je znašal 62.193 dinarjev, v finančah 58.491, v gozdarstvu 57.795, v prometu in zvezah 51.487, v zdravstvu in socialnem varstvu 50.504, v družbeni obrti 49.681, v trgovini 48.075, v vodnem gospodarstvu 47.086, v družbenem kmetijstvu 45.637, v gradbeništvu 43.578 in v gostinstvu in turizmu 43.024 dinarjev.

Povprečni osebni dohodek izplačan v Gradisu junija letos je znašal 43.415 in je bil malenkost pod povprečjem gradbeništvu.

Osebnih dohodki so se realno najbolj povečali v vodnem gospodarstvu in sicer za 8,8 odstotka, v stanovanjski in komunalni dejavnosti za 8,4, v zdravstvu in socialnem varstvu za 7,6, v izobraževanju in kulturi za 6,8, v gostinstvu in turizmu za 6,7, v gozdarstvu za 5,6, v družbenih organizacijah in skupnostih za 3,5, v gradbeništvu za 3,2, v industriji za 2,8. Le v družbenem kmetijstvu so se v tem obdobju realno osebni dohodki znižali za 0,2 odstotka.

Julija smo v Gradisu le storili korak naprej na področju nagrajevanja, korak, ki je bil predviden naj-

prej za marec, potem pa za maj. Ker smo v Gradisu v zadnjih letih navedeni na manjše in drobnejše korake, je tako bilo tudi z nagrajevanjem. Prevedba delokrogov oz. sistem dam-daj je bil potrjen na referendumih julija. S prevedbo so posamezni delokrogi pridobili od 21 do 28 odstotkov točk več. Ob dvigu akontacijske vrednosti točke z 90 para na 1 dinar in ob nekoliko večjem številu ur julija meseca, so znašali povprečno izplačani OD avgusta v Gradisu 58.873 dinarjev, kar je za 35,6 odstotka več kot julija. Takšno povečanje so omogočili dobri poslovni rezultati v prvem polletju, kakor tudi obeti glede angažiranosti do konca leta. Podatek o OD skupaj s prejemki (terenski dodatek, ločeno življenje, znižane dnevnice, nadurno delo itd.) pa je še obetavnejši, saj so bili izplačani v povprečju v višini 64.364 dinarjev.

Z omenjeno prevedbo smo v Gradisu uspeli ustaviti nekajletno padanje realnega osebnega dohodka in kar je bilo bolj zaskrbljujoče, odpraviti zaostajanje naših osebnih dohodkov za dohodki v gradbeništvu, ki pa so bili že itak nekaj let na repu osebnih dohodkov v Sloveniji.

Podrobnejše analize o tem, kaj nam je prinesla prevedba delokrogov bodo narejene v strokovnih službah, prva informacija in ocena pa je vsekakor pozitivna.

C. P.

Gradis na TV oktobra in novembra

Sponsorstvo vremena bodo zamenjale dveminutne reportaže

V programu reklamno-propagandnih akcij ob praznovanju 40-letnice Gradisa je bilo najmočnejše opredeljeno naše sodelovanje s televizijo. Dva meseca se je na TV zaslonih pred dnevnikom pojavljal znak Gradis 40, septembra smo sponzorji vremenske napovedi, oktobra in novembra bodo na sporedu dvominutne reportaže, imamo pa predvidena tudi dva Zrna.

Dvominutne reportaže bodo na sporedu vsak petek pred filmov, to je okrog 21. ure. Reportaže si bodo sledile v naslednjem zaporedju:

- 4. oktobra — splošna predstavitev Gradisa,
- 11. oktobra — energetika,
- 18. oktobra — gradnja industrijskih objektov
- 25. oktobra — premostitveni objekti,

- 1. november — splošna predstavitev Gradisa,
- 8. november — predstavitev dejavnosti naših obratov,
- 15. november — premostitveni objekti,
- 22. november — energetika,

29. november — ponovitev prve reportaže — splošno o Gradisu. C. P.

Rebalans plana za tozda Inženiring in Gradnje Ptuj

Težave tudi v obeh kovinskih obratih. Zaloge danes veliko stanejo

Osrednja točka obeh zadnjih sej Odbora za načrtovanje in delitev dohodka — 7. seja je bila 3. septembra, 8. seja pa 24. septembra — je bilo polletno poročilo tozda Inženiring in DSSS ter predlog rebalansa plana za tozda Inženiring. Slednji je zašel v težave iz več razlogov, katere sedaj ugotavlja komisija za odpravljanje motenj v poslovanju. Dva poglobljena razloga ležita v nezdrževanju sredstev s strani nekaterih tozdvov, za katera smo se dogovorili v letošnjem gospodarskem načrtu in v neplačevanju faktur. Tozdi največkrat zavlačujejo s plačevanjem preko dogovorjenega roka, številne fakture pa so ostale sporne in zato seveda neplačane. To je v Inženiringu povzročilo precejšen izpad dohodka najmanj dragih posojil z visokimi obrestmi in potrebo po rebalansu plana. Na izgubo je vplivalo tudi večje število oddanih ponudb doma in v tujini, saj je tudi konkurenca vse večja.

Delegati tozdvov so pokazali precej razumevanja za reševanje nastalih problemov v Inženiringu, vendar so nekateri kljub vsemu bili mnenja, da rebalans ni potreben, in da je do težav prišlo zaradi tozdove neorganiziranosti, notranjih težav, visoke fluktuacije, nepravilno postavljene razmerja med storitvami in dejavnostjo itd.

Po dokaj burnih in dolgih diskusijah na obeh sejah, je bil sprejet sklep, da se potrdi rebalans plana za tozda Inženiring.

Rebalansu bo pristopil tudi tozda GE Gradnje Ptuj, ki v prvi polovici leta ni dosegal zastavljenih planov, pa tudi perspektive do konca leta niso bile najbolj rožnate, saj je znala angažiranost le 65 odstotkov.

Aleš Komljenović iz tozda Gradbena operativa Ljubljana je sprožil tudi vprašanje, kako v Gradisu go-

spodarimo s sredstvi, saj vemo, da ima že vsaki tozda neke svoje zaloge, poleg Centralnega skladišča seveda in ravno te zaloge zmanjšujejo naš dohodek. Nihče se v Gradisu ni polotil vprašanja optimalnosti zalog in nihče tudi ne ve koliko nas zaloge stanejo, takšno ravnanje pa je negospodarno. Zato je na odboru še enkrat bila izrečena misel, da bi Odbor za načrtovanje in delitev dohodka moral biti resnični gospodar Gradisa in da je v današnjem času denar in ravnanje z njim bolj pomembno kot delo s krampom in lopato na gradbišču.

Podana je bila tudi informacija o aktivnostih pri nalogah na snovanju srednjeročnega plana do leta 1990 in dolgoročnega plana do leta 2000, kot tudi nova interna merila delitve glede na prevedbo delokrogov.

C. P.

Delovna akcija

Jasna končana v roku

Gostišče je bilo zgrajeno v štirih mesecih

Gradisov tozda GE Jesenice je letos poleti za investitorja. Kompasov tozda Hoteli iz Kranjske gore, v Kranjski gori gradil novo gostišče Jasno. Pričetek je bil 24. aprila, investitor pa je vztrajal na zelo kratkem roku: objekt, vreden prek 60 milijonov dinarjev je moral biti gotov 24. avgusta.

Za gostišče s stopetdesetimi sedalnimi mesti je bilo skupaj z gradnjo in gradbenoobrtniškimi deli, časa samo štiri mesece!

V tistem času delavci na gradbišču niso poznali prostih sobot, nedelj in praznikov. Proti koncu smo za zunanjo ureditev organizirali delovno akcijo tozda, medse pa povabili tudi »režijce« z uprave.

Delovna akcija je bila v soboto, 24. avgusta. Udeležilo se je 55 delavcev iz uprave, skupaj z operativci pa smo izvajali dela kot humusiranje, ureditev gramoznih pešpoti, popolnjevanje odkapnih muld s

kroglami, čistili objekt in postorili vse drugo, kar je bilo še potrebno za predajo.

Učinek akcije je bil prav tako kot udeležba na akciji, presenetljiv. Opravili smo vsa predvidena in še manjkajoča dela!

Po končanem delu smo organizirali piknik, ki je minil v razpoloženju in zadovoljstvu vseh — dosegli smo novo delovno zmago, saj je bil tudi ta objekt kljub izredno kratkemu roku pravočasno dokončan in pripravljen, da ga investitor prevzame in opremi.

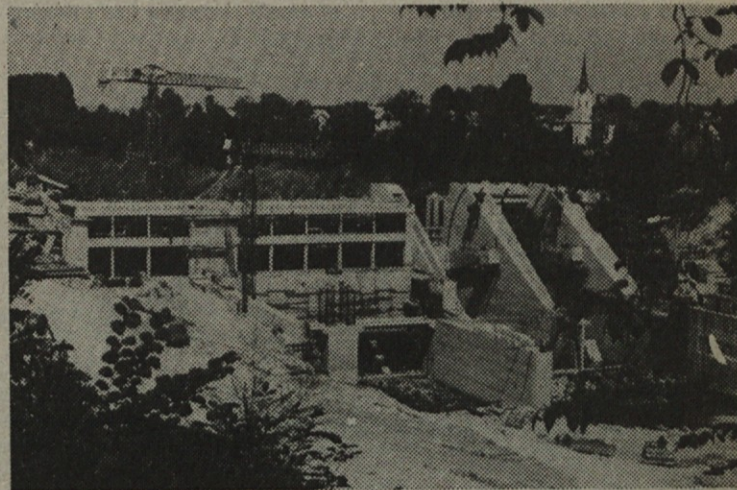
Drago Branc

Zgradili smo vse energetske objekte v Sloveniji

Gradis si je v obdobju od leta 1945 do danes nabral bogate izkušnje pri gradnji energetskih objektov, postal je skoraj edini izvajalec teh del v naši republiki. Od HE Dravograd, katere prvo turbino smo uspeli zavrteti že v pozni jeseni 1945. leta, smo zgradili 12 hidroelektrarn z 29 turbinami, vse štiri faze TE Šoštanj, TE Brestanica, TE Ljubljana, sodelovali pa pri gradnji TE Trbovlje in HE Plomin.

Zgradili smo tudi edino našo nuklearno elektrarno v Krškem. Trenutno gradimo hidroelektrarno Mavčiče na Savi, ki naj bi bila nekakšen vzorčni model za bodočo verigo hidroelektrarn na Savi. Gradbena dela so na HE Mavčiče skoraj že končana, tako da je predvideno prvo vrtenje turbine za februar mesec prihodnje leto. Elektrarna ima moč 38 MW, delala bo popolnoma avtomatsko in bo daljinsko vodena iz centra v BERICEVEM, stala pa bo čez 6,5 milijarde dinarjev.

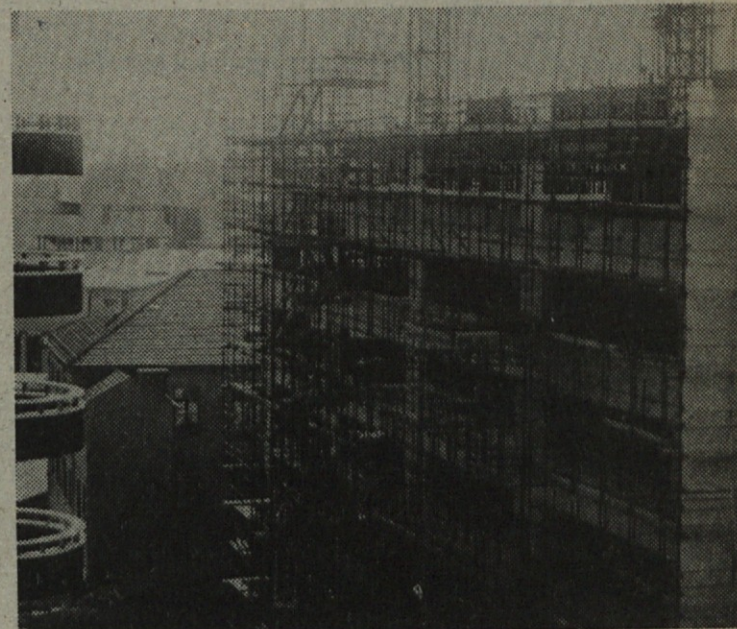
C. P.

Najzahtevnejša gradnja Ploščadi Borisa Kraigherja

Čas ni ravno naklonjen gradnjam poslovnih objektov in javnih zgradb. Gradis jih je v svoji 40-letni zgodovini zgradil veliko in jih bo tudi v prihodnje. Tako kot so postali nekakšni simboli Ljubljane Konzorcij, Kozolec in drugi objekti, tako zdaj raste v središču mesta objekt s 43 tisoč kvadratnimi metri uporabnega prostora. Zgradba s štirimi kletmi in 11 nadstropji med Metalko in Hotelom Holliday Inn je prav gotovo ena najtežjih in najzahtevnejših gradenj v povojnem času.

G. B.

Letos nekoliko slabša angažiranost Ptujčanov

Omejevanje investicijske porabe je v prvi vrsti prizadel gradbenike, saj je najprej zanje zmanjkalo dela. Investicij je še toliko manj, če gre za ne preveč bogato občino ali regijo. Ravno v takšni sredini dela tudi naš tozdr GE Gradnje Ptuj, kjer poleg Gradenj deluje še ena občinska gradbena delovna organizacija — Drava, pojavljajo pa se tudi gradbeniki iz drugih območij. Za vse seveda ni dovolj dela. Tako tudi naš tozdr GE Gradnje za letos še ni preskrbljen z dovolj dela, zato je tudi osemmesčni rezultat slabši od pričakovanega.

Potem, ko so zgradili valilnico v Markovcih in nov energetski objekt za Perutnino Ptuj, je od večjih gradbišč ostalo le gradbišče v Rabeljčji vasi, kjer gradijo novo stanovanjsko soseško, ostala gradbišča pa so precej manjša.

Na Ptuj velika pričakujejo od začetka del v Tovarni glinice in aluminija v Kidričevem, saj vemo, da se ta objekt skorajda ne bi mogel graditi brez Gradisa, ki je v preteklosti zgradil TGA skoraj v celoti.

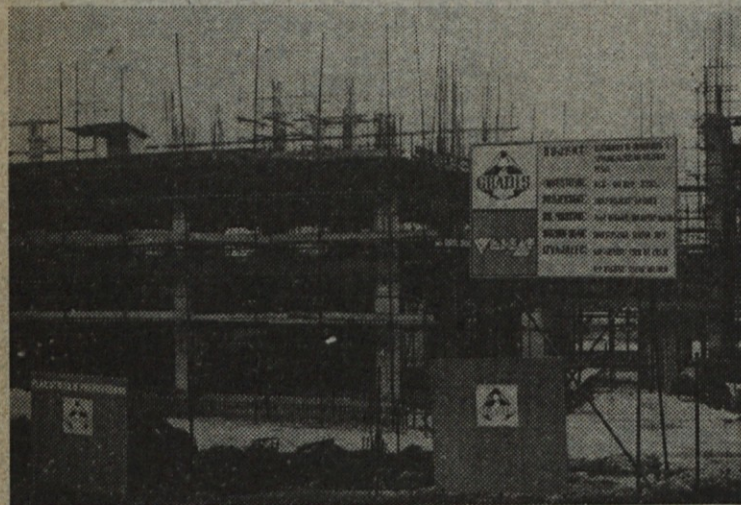
Celjani gradijo klasirnico in drobilnico za RLV

Največja naložba, ki jo trenutno ima v gradnji Rudnik lignita iz Titovega Velenja, je nova klasirnica in drobilnica premoga, ki je obenem ena največjih republiških naložb. Z novogradnjo bodo nadomestili stare obrate, ki stojijo v okolici jame Preloge, ki se vse bolj pogreza v zemljo. Nov obrat bo stal v Pesju pri T. Velenju.

Klasirnico in drobilnico gradi naš tozdr GE Celje ob pomoči velenjskega Vegrada, tako da sta si delo razdelila na pol. Drobilnica bo delala predvsem za oskrbo TE Šoštanj, njena letna zmogljivost pa je nekaj več kot 5 milijonov ton premoga.

Rok za dokončanje klasirnice in drobilnice je izredno kratek, kar pomeni, da naj bi obrat šel v poizkusen zagon septembra prihodnje leto.

C. P.

S sejma strojne opreme

Blago za blago ali kolikor kupiš, toliko prodaš

Izvoz otežkoča uravnotežena menjava

Gradisova prizadevanja, da bi prodali kar največ lastnih izdelkov v tujino, so nas tudi letos vodila v ČSSR na sejem strojne opreme, ki je bil v Brnu od 11. do 19. septembra 1985.

Glede na lanske izkušnje smo letos na tem sejmu razstavljali le del izdelkov iz bogatega proizvodnega programa naših Kovinskih obratov in to le štiri manjše eksponate. Izkazalo se je, da smo s tem prihranili precej siceršnjih stroškov za transport in najem sejemskega prostora.

Zanimanja za naše izdelke je bilo tudi letos veliko, predvsem za betonarne večjih zmogljivosti ter za finišer K-6. Žal so nam potencialni kupci tudi letos predvsem dokazovali in potrjevali njihov interes za nakup naših izdelkov, hkrati pa nas prosili, da jim najdemo možnost za nakup v okviru takomimovane vezane trgovine — vrednostno enakovredne menjave blaga za izdelke njihovih izdelovalcev gradbene opreme.

Letos smo na sejmu sodelovali skupaj z beograjsko organizacijo Rudnap, ki ima te možnosti — namreč nakupa blaga iz ČSSR ter potem plasman teh izdelkov v Jugoslaviji. Uspeli smo se dogovoriti za odkup sejmskih eksponatov. Dogovarjali smo se tudi o možnosti

prodaje ene betonarne in finišerja v okvirni vrednosti okrog 270 tisoč obračunskih dolarjev, seveda pa je to vezano na plasman enega ali več izdelkov v taki vrednosti v Jugoslaviji, predvideni aranžman pa še ni zaključen.

Ob koncu omenimo še nekaj. Letos se nam v Brnu ni uspelo kaj več pogovarjati s predstavniki nam bližje znanega gradbenega podjetja Bytostav iz Ostrave, čeprav smo jih ob srečanju na sejmu povabili na razgovor. Ni jih bilo k našemu razstavnemu prostoru. Škoda! Bila je priložnost, da 20-letno sodelovanje pri izmenjavi rekreacijskih oziroma dopustniških skupin razširimo tudi na področje tehnično-tehnološkega znanja in izpopolnitve opreme.

Iljko Molek

Premiera filma bo 5. oktobra v Cankarjevem domu

Tako je nastal film »Gradis 40 let«

Premiera filma 5. oktobra v Cankarjevem domu

Navada je, in prav je tako, da se vsakih pet let posname na filmski trak, letos prvič pa presname tudi na video, skoraj vse, kar so pomembnejšega v tem času zgradile pridne roke delavcev Gradisa.

Tudi letos ob 40-letnici Gradisa je tako. Snemalna ekipa, na sliki: režiser Jože Kloboves, snemalec Boris Čučnik in koordinator snemanja Matija Krnc so na osnovi vnaprejšnjega scenarija izbrali kadre v krajih, kjer je gradil Gradis.

Veliko je bilo naporov, da je nastal film, ki si ga bomo prvič ogledali 5. oktobra, na osrednji proslavi v Cankarjevem domu, potem pa bo prikazan še na vseh proslavah tozdrav, ki si bodo sledile do konca novembra.

F.Š.

Novost iz Razvojne službe

Uporabnost statičnih penetracijskih raziskav za globoko temeljenje

V zadnjih letih je GIP GRADIS zelo napredoval na področju izvajanja del globokega temeljenja. Razvita je bila celotna tehnologija prednapetega armirano betonskega votlega kola. Vse faze tehnologije od izdelave, spajanje segmentov, transporta, vgradnje in kontrole nosilnosti nam zagotavljajo konkurenčnost v primerjavi z ostalimi tipi globokega temeljenja.

Velike probleme, s tem pa tudi stroške nam predstavlja napovedovanje dolžine oz. nosilnosti kolov.

Želja gradbenikov pri izvajanju globokega temeljenja je, da s čim manj predhodnimi raziskavami pridobimo čim več uporabnih rezultatov za določanje potrebne globine temeljenja in kriterijev zabijanja za določen tip pilotov pri določeni obtežbi. Osnovni motiv je torej čim ceneje in kvalitetno določiti ustrezne karakteristike temeljnih tal, ki nam zagotavljajo ob izbrani metodi določanje nosilnosti čim manjšo napako.

Statičen penetrometer je naprava, ki s pomočjo hidravličnih silindrov z maksimalno silo 200 kN poriva v zemljinu, ki jo raziskujemo, jeklene palice dolžine 1 m. Palice se med seboj vijačno spajajo. Na konci je pritrdjen konus s katerim merimo konusno odpornost, lokalno trenje in porne tlake. Poleg tega pa lahko merimo tudi celoten odpor po plašču. Vse te vrednosti se beležijo v odvisnosti od tipa statičnega penetrometra na vsakih 5 cm do 25 cm globine vtiskovanja ročno v pripravljene tabele ali avtomatsko preko ploterja na papir. Standardna hitrost sondiranja oz. vtiskovanja je 2 cm/s.

V raziskovalni nalogi, ki jo je Raziskovalna enota GIP GRADIS izvedla smo iskali ustrezne aplikacije uporabe podatkov pridobljenih s statično penetracijo, ki predstavlja eno izmed redkih geomehanskih raziskav, ki daje podatke že na terenu.

V ta namen je bilo na projektu Integral-barje izvedeno več statičnih

penetracij. V neposredni bližini so bili zabiti in testirani koli PAB 70 in določeno število sondožnih vrtin.

Tako smo imeli na razpolago dovolj podatkov, da smo lahko izbirali ustrezno metodo interpretacije podatkov statične penetracije. Izmed večih preizkušenih metod smo izbrali kot najboljšo metodo po TANGU, ki je dajala nosilnosti kolov, ki so v povprečju manj kot 15 odstotkov odstopale od dejanskih nosilnosti. To pa je za geomehaniko že kar neverjetna točnost. Poleg tega nam uporaba delno popravljenih diagramov Schermana (1969) dala zadovoljiv vpogled v klasifikacijo oziroma sestav zemljine.

Za navedene aplikacije uporabe rezultatov statične penetracije je bil v Razvojni službi izdelan ustrezen program na računalniku IBM PC s katerim lahko hitro obdelujemo pridobljene podatke.

Glede na pridobljene rezultate, lahko sklepamo, da je mogoče s statično penetracijsko metodo pridobiti podatke, ki nam v primerjavi z drugimi metodami dajejo visoko točnost. Poleg tega te podatke dobimo hitro in ceneno.

Zaradi pomanjkanja izkušenj v praksi se ta metoda uporablja še vedno v kombinaciji s klasičnim sandažnim vrtanjem. Kljub obetavnim rezultatom, bi bilo nesmiselno trditi, da bo statična penetracija čez noč zamenjala ostale vrste raziskav, vendar je iz strokovnega in ekonomskega vidika nedvoumno, da je zrela za veliko bolj pogosto uporabo kot doslej.

Gorazd Strniša

V ZR Nemčiji uspešni že več kot 20 let

Gradis se je že zelo zgodaj opredelil za nastop na zunanjih tržiščih, tako da se je že leta 1964 pojavil v ZR Nemčiji. Sodelovanje je bilo začeto z največjo zahodnonemško gradbeno firmo Phillip Holzmann in ta čvrsta vez se je ohranila vse do danes. Prav sodelovanju z Holzmannom se moramo zahvaliti tudi za prenos naj sodobnejše tehnologije k nam.

Gradis je edina jugoslovanska gradbena delovna organizacija, ki dela v ZR Nemčiji kontinuirano in ima, v primerjavi z ostalimi gradbeniki največje število svojih delavcev na gradbiščih v ZRN.

Trenutno gradimo poleg nekaterih manjših objektov stanovanjsko naselje v Griesheimu, naš največji objekt pa je upravna zgradba Lurgi v Frankfurtu. Vsi investitorji so s kvaliteto našega dela zadovoljni, organizacija dela na gradbišču in motiviranost delavcev za delo pa je na višji stopnji kot v Lomovini.

C. P.

Qurna se zaključuje, Kuwait s polno paro

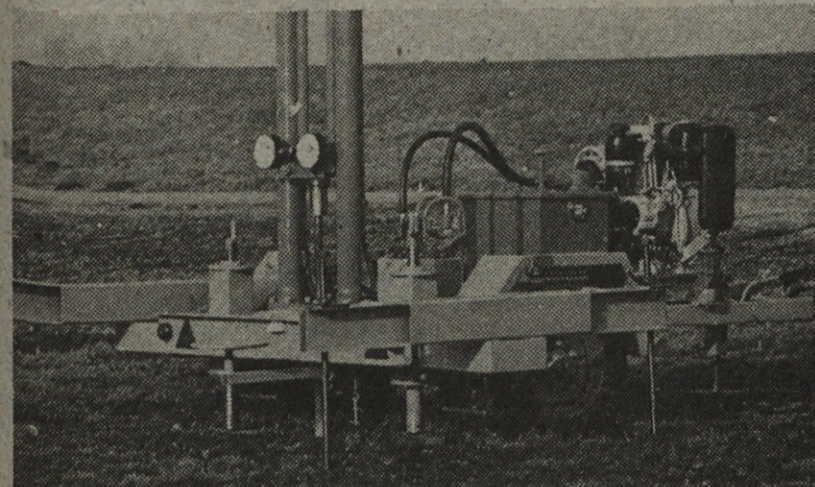
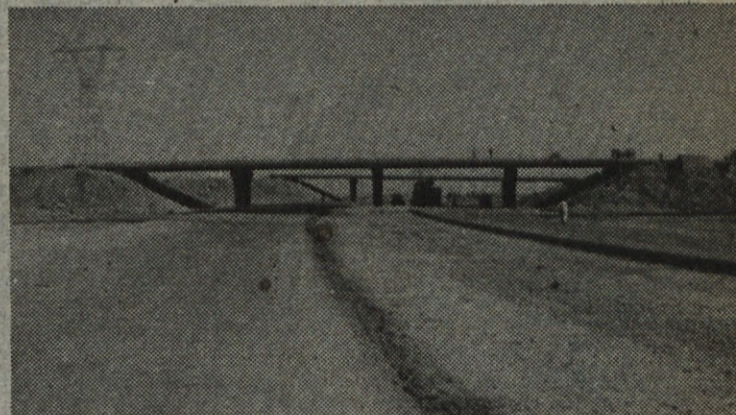
Počasi se bliža konec del na drugem gradisovem civilnem objektu v Iraku. Gre za sistem mostov v sotočju Evfrata in Tigrisa z osrednjim mostom v Qurni in z vsemi priključki na avtocesto Basra—Bagdad. Že več kot pol leta je ves projekt z vsemi objekti predan svojemu namenu — živahnemu javnemu prometu.

Za razliko od našega prvega projekta v Amari, je za Qurno značilno, da se je Gradis polotil tudi kompletne izvedbe obsežnega asfaltiranja, ob katerem je zrasel nov kader tehnologov, ki bodo v bodoče bdeli nad kontrolo kvalitete asfalterjskih del. Prvič pa bodo gradisovi strokovnjaki na tako velikem projektu v celoti izvedli tudi vso javno razsvetljava.

Gradbišče v Qurni se razteza v dolžini 25 kilometrov. Poleg že omenjenih del se vrši zaščita nasipov okoli obrežnih opornikov, talna cestna signalizacija, posebno ekipo, ki je pred kratkim prišla v Qurno pa čaka demontaža jeklenega mostu in njegov transport po reki 25 kilometrov daleč od gradbišča, do iraške luke Basre na Shat et Arabu.

Dela na našem drugem projektu v Kuwaitu, pa so v polnem teku.

C. P.

Statičen penetrometer z maksimalno silo 200 kN poriva v zemljo jeklene palice, dolžine 1 m

OGP za druge in tudi za LIO

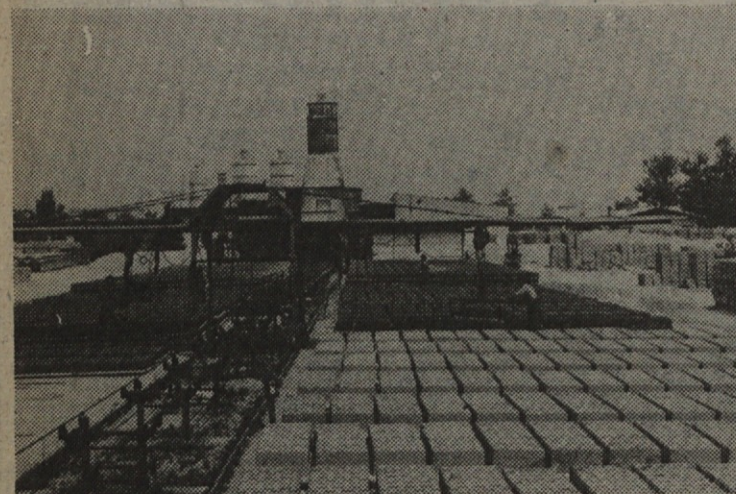
V tozdu OGP — Obratu gradbenih polizdelkov v Ljubljani, izdelujejo najrazličnejše cementne izdelke ter betonske prefabrikate za potrebe stanovanjske gradnje, za industrijo, javne objekte in kmetijstvo.

V zadnjih letih se je zelo uveljavila Gradisova polnomontažna armarobetonoska industrijska hala po sistemu Gradis—Velo. Konstrukcijo sestavljajo stebri, primarni in sekundarni nosilci, distančne plošče, maske in fasadni elementi ter medetažne konstrukcije.

Tozdu OGP nudi v svojih ponudbah izdelavo, dobavo in montažo konstrukcije v celoti.

V Ljubljani je bila pred kratkim otvoritev novega tovornega terminala na Rudniku, jedro tega terminala pa so mehane delavnice s štirinajst tisoč kvadratnimi metri površine. Priprava platoja na močvirnatem svetu in postavitve hale je bilo Gradisovo delo.

S postavljanjem montažnih elementov za industrijske hale se je OGP proslavil tudi zunaj republiških meja. Letos je na primer v 71 dneh po

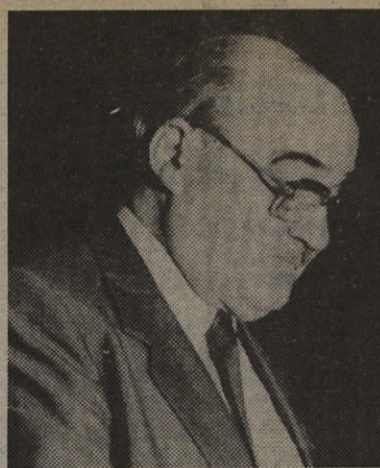
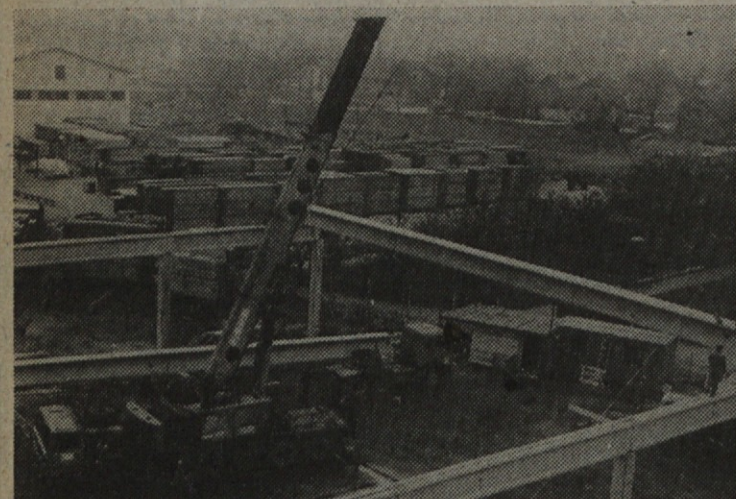

podpisu pogodbe v Ivanjici v Srbiji investitorju predal objekt velikosti sedem tisoč kvadratnih metrov. Še bolj ilustrativen je podatek, da je bilo za transport elementov potrebnih kar 120 vagonov! Ko so bili vsi elementi na gradbišču, je montažna skupina svoje delo opravila v 18 dneh oziroma 22 dni pred dogovorjenim rokom za celoten objekt — vsega štiri mesece!

V letošnjem letu je bila prvič sestavljena tudi hala z razponom prek trideset metrov. V OGP jo je naročil naš tozdu Lesno industrijski obrat iz Škofje Loke, od koder je tudi posnetek. Hala je bila postavljena v mesecu marcu, pod njo pa je medtem že začela obratovati nova sušilna linija za vse vrste lesa z vložno zmogljivostjo 198 kubičnih metrov lesa.

V tozdu LIO so z novo investicijo, ocenjeno na okrog 100 milijonov dinarjev, odpravili ozko grlo v proizvodnji in si zagotovili enakomerno osušen les, ki omogoča uvajanje izdelkov najzahtevnejše stopnje predelave v njihov proizvodni program.

G. B.

Dragoslav Marković, član predsedstva CK ZKJ med slavnostnim govorom v Kragujevcu

V imenu pokrovitelja, delovne organizacije Kazimir Veljković, je spregovoril direktor Milovan Maksimović

Gradisova ekipa železokrivcev s predstavniki naše DO

Tagra 85 — Kragujevac

Prvo mesto osvojila Slovenija

Sedemnajsto srečanje gradbenih delavcev Jugoslavije, ki je bilo tokrat 20. in 21. septembra v legendarnem Kragujevcu pod pokroviteljstvom gradbene delovne organizacije »Kazimir Veljković« je v celoti uspelo. Ponovno so gradbeniki dokazali sebi in drugim visoko kvaliteto raven svojih izdelkov, ki so iz leta v leto kvalitetnejši. Posamezne republiške in pokrajinske ekipe so sestavljali najboljši delavci v svoji panogi, ki so si pridobile pravico tekmovanja na zveznem tekmovanju na predhodnih republiških izbirnih tekmovanjih.

Dan pred tekmovanjem je bila za goste in tekmovalce organizirana svečana akademija, na kateri je govoril član Predsedstva CK ZKJ Svetozar Marković. Spregovoril je o aktualnih društveno političnih dogodkih pri nas in v tujini ter o položaju gradbeništva in med drugim dejal: »Tako kot pretekla leta bo tudi to proizvodno tekmovanje gradbenih delavcev doprineslo k okrepitevi delovnega entuzijazma in dvigu produktivnosti in kvalitete njihovega dela, kar je pravzaprav glavni namen teh srečanj. Posebna vrednost takih manifestacij je v tem, da neposredno doprinesejo k spoznavanju delavcev iz različnih republik in pokrajin med seboj ter tako krepijo na najneposrednejši način bratstvo in enotnost naših narodov in narodnosti.

Ko govorimo o položaju gradbeništva v naši državi se moramo zavedati, da je ta dejavnost v velikih težavah, a hkrati z velikim ponosom obdajemo dela, ki so jih dali naši skupnosti.

Svetozar Marković je nadalje menil, da imamo znatno večje gradbeniške zmogljivosti, kot pa so trenutne naše realne investicijske možnosti in zaključil: »Reševanje aktualnih problemov v gradbeništvu in drugod v gospodarstvu moramo iskati predvsem v dvigu ekonomičnosti in kvaliteti dela. Vse to je mogoče doseči s krepitvijo integracijskih procesov v samem gradbeništvu.

Dan pred tekmovanjem je bila v Kragujevcu tudi tematska razprava

na temo »Stimulacija inventivne dejavnosti in drugih vrst delovnega ustvarjanja v cilju krepitve produktivnosti dela«. Pripravljeno je bilo okoli 60 referatov na to temo, od katerih je bilo velika večina ustvarjenih v praksi.

Zanimiva je bila ugotovitev, da s pomanjkanjem strategije tehnološkega razvoja v gradbeništvu in odsotnosti planske usmeritve razvoja, naša država na področju inventivne dejavnosti močno zaostaja v primerjavi z drugimi državami. Pri tem pa je že davno jasno, da se z uporabo nove tehnologije edino lahko dosega visoko produktivnost.

Upajmo samo, da bo vsaj nekaj teh referatov naletelo na plodna tla in ne bodo ostala samo razmišljanja posameznih avtorjev na temo inovacije.

S posebnim zanimanjem so prisotni poslušali referat Miroslava Pascola iz Gradisa, katere referat je po mnenju večine bil med najboljšimi. Uvodoma je povedala, da problemi inventivne dejavnosti, ki jih imamo v Gradisu, niso značilni samo za Gradis, temveč za celotno jugoslovansko gradbeništvu in so odraz našega odnosa, ki smo ga vrsto let nazaj imeli do inventivne dejavnosti, kot ljubiteljske in postranske aktivnosti redkih in zagnanih posameznikov. Naštela je nekatere probleme, za katere v Gradisu menimo, da so največja ovira razvoju inventivne dejavnosti, tako da je kot posledica takšnega stanja prišlo do inovacijske krize, kar nas pelje do zmanjšane možnosti lastne repro-

dukcije in usodnega zaostajanja za razvitim svetom.

Dalj časa se je zadržala tudi pri pojasnjevanju samoupravne urejenosti inventivne dejavnosti v Gradisu in nekaterih uspehih v obdobju od leta 1979 do danes.

Predstavila je nov način zbiranja predlogov in delovanje inventivnih skupin oziroma krožkov v tozduh, kjer se bodo iskale rešitve za znane probleme. Novost je tudi v tem, da je inventivna dejavnost neposredno podrejena vodstvenim in vodilnim delavcem in da je poleg posebnih priznanj delavcem-inovatorjem uvedena še pavšalna nagrada ob prihodu vsakega inventivnega predloga.

V soboto, na dan tekmovanja, je med tekmovalci že navsezgodaj vladalo pravo tekmovalno vzdušje pa tudi nekaj treme je bilo vmes. Ni kar tako zastopati svojo republiko na tako velikem in pomembnem tekmovanju kot je zvezno tekmovanje.

Prva naloga, ki so jih dobili v roke nekaj dni pred tekmovanjem, so vsi prvič do zadnjega dobro proučili, tako da so se med tekmovanjem lahko osredotočili predvsem na kvaliteto. Predvsem to, kvaliteta naloge, je bila odločilna pri dodelitvi drugega mesta delavcem iz Slovenije.

V Kragujevcu so se tudi dogovorili, da bo prihodnje, to je 18. zvezno tekmovanje gradbenih delavcev, v Kragujevcu. Pokrovitelj in organizator bo delovna organizacija Pelagosa. Pa si pogledjmo posamezne rezultate tekmovanja:

Zidarji: 1. Srbija, 2. Hrvatska, 3. Kosovo, 4. Makedonija, 5. Črna gora, 6. Slovenija, 7. Vojvodina, 8. Srbija in Hercegovina.

Tesarji: 1. Vojvodina, 2. Srbija, 3. Hrvatska, 4. Slovenija, 5. BiH, 6. Kosovo, 7. Makedonija, 8. Črna gora.

Železokrivci: 1. Vojvodina, 2. Srbija, 3. Slovenija, 4. Makedonija, 5.

BiH, 6. Črna gora, 7. Hrvatska, 8. Kosovo.

Žerjavisti: 1. Hrvatska, 2. Črna gora, 3. Vojvodina, 4. Slovenija, 5. Kosovo, 6. BiH, 7. Makedonija, 8. Srbija.

Odrarji: 1. Makedonija, 2. Slovenija, 3. Hrvatska, 4. Vojvodina, 5. BiH, 6. Srbija, 7. Kosovo.

Keramičarji: 1. Slovenija, 2. Hrvatska, 3. Vojvodina, 4. Črna gora, 5. BiH, 6. Srbija, 7. Makedonija, 8. Kosovo.

Sliko pleskarji: 1. Srbija, 2. Slovenija, 3. Vojvodina, 4. Črna gora, 5. Hrvatska, 6. Kosovo, 7. BiH, 8. Makedonija.

Monterji toplovodnih naprav: 1. Hrvatska, 2. Slovenija, 3. Vojvodina, 4. Črna gora, 5. Srbija, 6. Makedonija, 7. BiH.

Monterji vodovodnih inštalacij: 1. Srbija, 2. Slovenija, 3. Črna gora, 4. Hrvatska, 5. BiH, 6. Makedonija.

Monterji elektroinstalacij: 1. Slovenija, 2. BiH, 3. Hrvatska, 4. Srbija, 5. Makedonija, 6. Črna gora.

In še rezultati s področja splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite.

SLO: 1. Črna gora, 2. BiH, 3. Makedonija, 4. Srbija, 5. Slovenija, 6. Hrvatska, 7. Kosovo ter 8. Vojvodina.

Družbena samozaščita: 1. Vojvodina, 2. Slovenija, 3. Makedonija, 4. BiH, 5. Hrvatska, 6. Kosovo, 7. Srbija, 8. Črna gora.

Končni vrstni red republik in pokrajin na 17. zveznem tekmovanju gradbenih delavcev v Kragujevcu:

1. Slovenija	118 točk
2. Hrvatska	102 točk
3. Srbija	96 točk
4. Vojvodina	88 točk
5. Črna gora	67 točk
6. Makedonija	63 točk
7. BiH	61 točk
8. Kosovo	29 točk

Franjo Štromajer

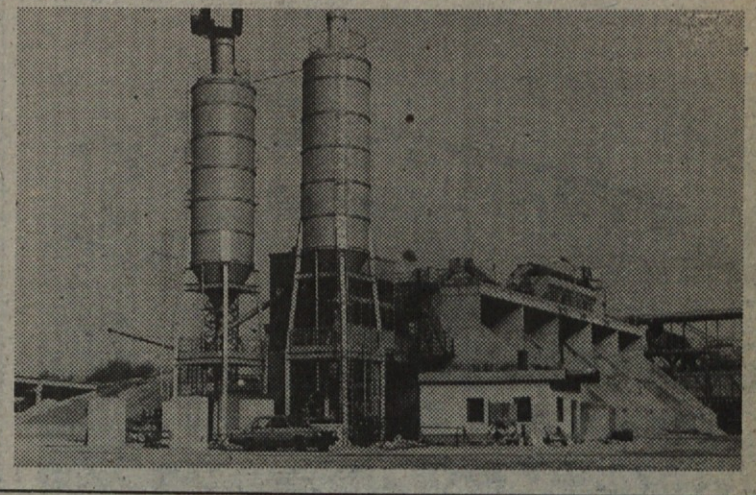
V obeh kovinskih obratih ne gre brez težav

Upadanje naložb pri nas ni pustilo svojih posledic samo na gradbene tozde, temveč tudi na obrate, ki s svojimi izdelki oskrbujejo gradbenike. Pri tem sta najbolj prizadeta naša kovinska obrata, tako mariborski kot ljubljanski. Slednji je v še nekoliko težjem položaju, saj je načrtoval gradnjo nove tovarne gradbenih strojev in opreme takrat, ko se znameja krize še niso kazala, tako da je prišlo do povečanja zmogljivosti ravno v času, ko se je povpraševanje po izdelkih betonskega in asfaltnega programa zmanjšalo tudi za 40 odstotkov. Manj dela za gradbenike, je pomenilo tudi manjši interes po betonarnah, asfaltnih bazah, finišerjih itd.

Nujno je bilo del proizvodnje prestrukturirati, del obstoječega proizvodnega programa pa plasirati na zunanje trge. Kljub močni konkurenci je uspelo Kovinskim obratom Ljubljana izvoziti že 16 betonarn, od katerih je bila zadnja prodana v Gabon.

Kovinski obrati Maribor tudi ne zaostajajo, saj z uspehom pošiljajo svoje finiše v ZR Nemčijo, skušajo pa se prebiti tudi v SZ, ČSSR in dežele v razvoju.

C. P.

Danes Gradis razpolaga z moderno mehanizacijo

Po končani vojni se je Gradis znašel pred velikimi nalogami, a bil je skoraj brez strojne opreme, tista pa, ki je bila, je bila skoraj povsem izrabljena. Kljub velikemu pomanjkanju strojev in druge mehanizacije in opreme smo zgradili gigante našega gospodarstva.

Tisto malo strojev kar je bilo, so strokovnjaki Gradisa redno popravljali, velikokrat tudi brez rezervnih delov in tako znova in znova dokazovali, da so sposobni narediti, če je treba tudi nemogoče. Iz vse večje potrebe po obnovljenem in usposobljenem strojnem parku, so bile zgrajene strojne delavnice v Mariboru in Ljubljani.

Tako smo se počasi, korak za korakom opremljali s sodobno mehanizacijo, zato Gradis danes razpolaga s 30 buldožerji, 12 avtodvigali, 40 bagri, 60 velikimi stolpnimi žerjavi, 40 nakladači, 90 vozili, 30 vlačilci, ima 50 avtomesalcev, 6 avtočrpalk, 20 valjarjev, 6 centralnih betonarn in separacij itd. Zato ne preseneča rek, da je Strojno prometni obrat srce Gradisa.

C. P.

Fužinski dom, najvišji standard samskega bivanja

Že sam podatek, da ima Gradis 22 samskih domov v katerih je 3604 ležišč, pove, kako veliko skrb posvečamo družbenemu standardu delavcev. Zadnji samski dom, ki smo ga zgradili v ljubljanski soseski Fužine pa predstavlja dom z najvišjim standardom samskega bivanja. Gre za objekt s skupno površino 5150 kvadratnih metrov uporabnih površin, od katerih je namenjeno za stanovanja 2442, ostala površina pa odpade na prostore za skupno porabo.

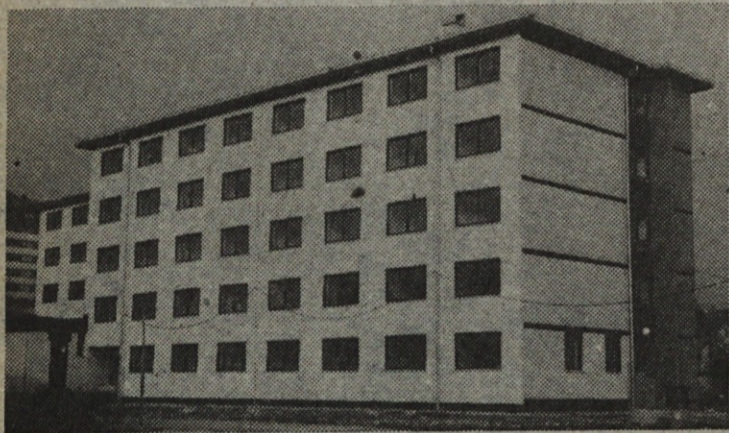
V domu so 104 stanovanjske enote — Garsonjere s skupno 288 ležišči. Vse garsonjere so troposteljne, razen v pritličju, kjer je 12 enoposteljnih garsonjer.

V kleti doma so garderobe za delovno obleko, in čevlje, pralnica, sušilnice, strelišče, prostor za namizni tenis, zaklonska, toplotna in klima postaja ter delavnica za drobna vzdrževalna dela.

V pritličju je kolesarnica, recepcija z vratarnico, pisarna upravnika, delilnica hrane z jedilnico z nad 100 sedeži, skupne sanitarije, posebna sprejemna soba, ambulantni prostori z dvema stacionarijema, stanovanje hišnika in prostori za čistilko.

V vsakem nadstropju je poleg bivalnih enot še klubska soba, TV soba z anim. sprejemnikom in soba za snažilko.

C. P.

Vse več delavcev pošiljamo na preventivne oddihe

Zdrav delavec lahko dela tako kot od njega pričakujemo. To dejstvo je vodilo Gradis v vseh 40. letih, da je posvečal posebno pozornost zdravstvenemu varstvu in socialnem skrbstvu. Večina tozgov ima svoje ambulante in zdravnike, ki stalno skrbijo za zdravje naših delavcev.

V zadnjih desetih letih pa dajemo večji poudarek preventivnem ukrepanju tako da pošiljamo delavce na preventivno-rekreativne odmore v Zeleno laguno pri Poreču in v Čateške toplice, manjše število pa tudi v zdravilišča. Spremljanje in analize učinkov preventivno-rekreativnih oddihov so pozitivne v vseh pogledih, tako da se jih bomo posluževali tudi v bodoče. Ravno zato, bo že ta mesec odšlo v Čateške toplice čez 50 delavcev Gradisa.

C. P.

Vse manj interesa za gradbene poklice

25 let obstoja Centra za izobraževanje

Iz gradisovega Centra za izobraževanje v jubilejnim štiridesetm letu obstoja in uspešnega poslovanja GIP Gradisa želimo, posredovati informacijo, da se s tem jubilejem povezuje še en jubilej, to je 25 let obstoja našega centra za izobraževanje. Natanko 7. 10. 1960 leta je z odlokom Centralnega delavskega sveta Gradisa bil ustanovljen Izobraževalni center. On vse do danes uspešno skrbi za izobraževanje na nivoju celotne delovne organizacije.

Sedaj, ko smo že peto leto v novem šolskem sistemu usmerjenega izobraževanja lahko trdimo, da nam izobraževalec, organizatorjem izobraževanja in vzgojiteljem ni nič lažje kot prej, učenci pa so prestrašeni, zmedeni jim manj usmerjeni kot kdaj koli prej.

Pri prehodu na usmerjeno izobraževanje pa so najbolj prizadeti prav tisti proizvodni poklici, ki vršijo družbeno koristna dela pod najtežjimi pogoji, to so: rudarji, gradbinci, lesarji, črna metalurgija in kovinarji. Vse delovne organizacije, ki delajo na teh področjih imajo velike težave pri pridobivanju študentov, saj se je bilo prej lažje odločiti za poklic zidarja, tesarja ali železokrivca kot danes za gradbinca II. Saj kandidatom kljub pojasnilom usmerjevalcev o osnovnih šolah in na zavodih za zaposlovanje ter šolnikom predvpišom na informativnih dneh ne uspe ustvariti predstave kaj bodo delali. Poleg tega smo danes v eno usmeritev vključili in združili po več starih poklicev in specialnosti.

V našem Centru za izobraževanje smo v zadnjih petih letih spoznali le to, da iz leta v leto vse težje pridobivamo kandidate za delo v gradbeništvu, da so se stroški na kandidata povečali v zadnjih petih letih desetkrat, saj se je znižal občutek navezanosti na DO in čut pripadnosti kolektivu je vse manjši. Želeli bi, da bi bralci Gradisovega vestnika in vsi naši delavci sodelovali z več lastne angažiranosti pri izobraževanju in vzgoji naših mladih kadrov. Mladi rabijo največ pomoči pri uvajanju v delo ter v privajanju na delovne pogoje in vračanju v kolektiv. Vse Gradisovce prosimo, da v svojih osebnih kontaktih mladini pripovedujejo o svojih poklicih in jih snubijo, da postanejo naši študenti.

S primerjalno tabelo o številu študentov v letih 1979 in 1984 bi nazorno pokazali, da se je v nekaterih osnovnih poklicih — smereh zmanjšalo število študentov za polovico ponekod pa za dve tretjini, za poklic betonerja pa sploh ni kandidatov.

Primerjava števila učencev v letu 1980 in 1984

Poklic	Stanje na dan 1980	31. 12. 1984	Index 79/84
Zidar	208	145	70
Tesar	258	68	26
Ključavničar	32	9	28
Strojni ključavničar	45	43	96
Strojniki	47	35	74
Železokrivci	94	24	25
Elektro mehanik	20	16	80
Žagar	9	2	22
Mizar	8	12	150
Lesni delavec	3	38	1.266
Kuharica	1	3	300
Klepar	1	4	400
Betonar	28	—	—
Strugar	1	10	1.000
Avtoelektrikar	1	5	500
Avtomehanik	2	10	500
Avtoličar	—	3	300
Elektronik	—	3	300
SKUPAJ:	758	430	57

Nekoliko več mladih kaže interes za poklic lesarskega delavca in mizarja ter za poklice, ki jih zaposlujeta oba kovinska obrata in SPO, vendar je to le premajhen odstotek v primerjavi z vsemi ostalimi učenci. Tesarjev, ki nam jih že sedaj najbolj primanjkuje, bo torej še bolj primanjkovalo v prihodnje.

Proizvodno delo in delovno prakso opravljajo vsi učenci v usmerjenem izobraževanju različno po letnikih od 80 ur do 540 ur na leto. Oglejmo si tabelo za leto 1984/85. Na proizvodno delo in delovno prakso so nam pošiljali učence največ z:

	skupaj	naši	tuji
1. SGŠ Ivan Kavčič — Ljubljana	283	272	11
2. SGŠ Celje	42	4	38
3. GŠ Maribor	183	81	102
4. CSŠ Domžale	34	28	6
5. SEŠ Ljubljana Moste-Polje	6	4	2
6. EŠ Ljubljana Šentvid	2	2	—
7. SEUŠ Ljubljana	18	15	3
8. SŠR Ljubljana Vič-Rudnik	24	8	16
9. SLŠ Škofja Loka	798	62	736
10. SC TAM Maribor	175	42	133
11. PA Ljubljana	2	—	2
SKUPAJ:	1.567	522	1.049

Za to armado učencev je skrbelo 32 naših izkušenih inštruktorjev in 108 mentorjev, ki so bili usmerjeni, svetovani in nadzorovani iz Centra za izobraževanje. Proizvodno delo so izvajali po programih in na visokem strokovnem nivoju. Kandidati so bili razporejeni po vseh naših tozidih in v delovnih skupnostih.

Iz tabele se jasno vidi, da vsi naši štipendisti obiskujejo eksterne šole, s katerimi izredno trdo sodelujemo in sproti rešujemo učno-vzgojne probleme.

217 naših štipendistov je nameščenih v naših gradisovih domovih, ostalih 122 pa živi doma.

Ramiz Džafić

Prijavite se Skupna proslava za upokoјence bo 23. oktobra

Društvo upokoјencev Gradisa se je tudi vključilo v praznovanje jubileja naše delovne organizacije. Sklenilo je organizirati skupno proslavo 40-letnice Gra-

disa za vse svoje člane, ki bo 23. oktobra v Ljubljani. Zato koristijo Gradisov vestnik, ki pride do vsakega delavca in upokoјenca, in potom njega vabijo vse svoje člane na proslavo.

Prijavite se lahko svojem pododboru v tozdu ali pa direktno na Društvo upokoјencev Gradisa, Šmartinska 134 a Ljubljana. Dodatne informacije pa bomo dajali tudi v uredništvu Gradisovega vestnika po telefonu (061) 441-422.

Pridite, da se boste poveselili in srečali s svojimi nekdanjimi sodelavci.

Društvo upokoјencev
Gradisa

Gradis in I. inženirska brigada tesno povezana

V avli Gradisove poslovne stavbe na Šmartinski si lahko te dni ogledamo zanimivo razstavo. Na panojih je v sliki in besedi predstavljeno delo in življenje naših slavni predhodnikov — tesarjev, zidarjev, mehanikov, tehnikov in inženirjev v zadnjih mesecih NOV in prve mesece po osvoboditvi.

I. inženirska brigada VII. korpusa NOV, ki so jo sestavljali inženirci, borci partizanskih odredov Jugoslavije, je omogočala hitrejše premike enotam JA v operacijah za osvoboditev, po osvoboditvi pa vzpostavljala prekinjene prometne zveze — popravljala in gradila ceste, mostove, železniške proge itd.

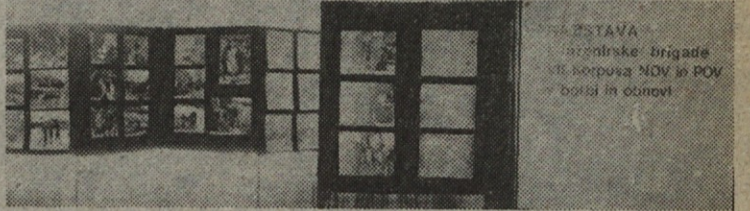
Po demobilizaciji so mnogi poiskali in našli takšno zaposlitev, da so kar največ pripomogli k čimhitrejši obnovi razrušene domovine. Precej nekdanjih borcev in članov formacije nekdanje I. inženirske brigade se je zaposlilo v Gradisu; med njimi tudi prvi Gradisov direktor inž. Ciril Mravlja-Mižek ter dr. Srečko Cerar, ki je s priložnostnim govorom odprl razstavo in poskrbel tudi za ustrezno razlago.

V jugoslovanski armadi nadaljuje tradicijo I. inženirske brigade inženirska enota v Celju, v civilnem sektorju pa Gradis. Gradis je tudi prevzel pokroviteljstvo nad brigado.

Jubilejnih 40 let brigade so nekdanji člani že proslavili v Ptuj (o tem smo pisali tudi v Gradisovem vestniku). Zdajso nas zaprosili, da kolektivno prenesemo še njihovo čestitko ob našem jubileju. Takole se glasi:

Vsem Gradisovcem čestitamo bivši borci I. inženirske brigade našo in obenem tudi vašo 40-letnico ter vam želimo še naprej mnogo uspehov pri nadaljnjem razvoju!

G. B.

Tudi Gradis sodi zraven

Delo kvaliteta, inovacije in samoupravljanje — to ni bilo le geslo delovnega tekmovanja, v okviru katerega je bil Gradis letos pokrovitelj tekmovanja strugarjev. To je zahteva vsakdanjega življenja. Najboljši delavci Kovinskih obratov naj bi prihodnje leto enakovredno sodelovali na tekmovanju najboljših kovinarjev Ljubljane.

Foto: G. B.

Zaščita 85 je namenjena protipožarni zaščiti

Kot vsako leto je tudi letos na območju Ljubljane v teku vaja NNNP z nazivom »ZAŠČITA — 85«. Osnovni cilj letošnje vaje je, da se preveri in izpopolni organiziranost in usposobljenost vseh nosilcev varstva in zaščite prebivalstva, materialnih in drugih dobrin ob morebitnem večjem požaru in ob ogroženosti okolja pred nevarnimi snovmi.

V skladu z osnovnim ciljem vaje je potrebno uresničiti zlasti naslednje:

— usposabljanje delavcev in občanov za osebno in vzajemno zaščito in reševanje v primeru požarov in ogroženosti pred nevarnimi snovmi.

— osnovno in dopolnilno usposabljanje pripadnikov enot civilne zaščite za izvajanje reševalnih nalog,

— dopolniti reševalno in zaščitno opremo ter preveriti usposobnost,

— izboljšati mobilizacijsko pripravljenost in sposobnost štabov in enot civilne zaščite za izvajanje zaščitnih in reševalnih ukrepov,

— preveriti in izboljšati protipožarno ravnanje delavcev v poslovnih prostorih,

— usposobiti delavce za pravilno uporabo aparatov pri gašenju požarov,

— izdelati in dograditi načrte za delovanje v primeru požara,

— preveriti realnost in usklajenost načrtov civilne zaščite in učinkovitost delovanja zvez in obveščanja pri vodenju in izvajanju zaščitnih in reševalnih akcij,

— preveriti organiziranost in usposobljenost narodne zaščite.

Aktivnosti na temo »Zaščita in reševanje v primeru večjih požarov« potekajo že celo leto s poudarkom na preventivnih dejavnostih, samo vaja pa bo v mesecu septembru in oktobru.

Stane Kovačec

Vaja NNNP

20 let sodelovanja z Bytostavom — ČSSR

V dvajsetih letih, kolikor trajajo naše prijateljske vezi z gradbenim podjetjem Bytostav iz Ostrave, je bilo na oddihu v ČSSR že veliko število naših delavcev, nekateri celo po večkrat. V letošnjem letu smo se dogovorili za izmenjavo v mesecu avgustu.

Naša skupina je bila ob vrnitvi v domovino zelo zadovoljna. Vsaka stran se je s posebno pogodbo obvezala, da bo razen za oddih poskrbela tudi za organiziran ogled znamenitosti ter omogočila ogled kakega zanimivega gradbišča v državi gostiteljici.

Izmed objektov, ki jih je gradila naša delovna organizacija smo gostom iz Ostrave pokazali Luko Koper, Bernardin in spotoma še vrsto drugih. Nepozabno doživetje je bil zanje izlet z ribiško barko ob obali mimo turističnih naselij od Poreča do Rovinja. Ogledali so si tudi Postojnsko jamo, slika za spomin pa je nastala na Ljubljanskem gradu.

G. B.

Projekti za obnovo Fužinskega gradu zastonj

Fužinski grad, ki stoji v ljubljanski občini Moste-Polje je v zelo slabem stanju, saj ga je močno načel zob časa, ker pa je bil pred nekaj več kot letu dni razglašen za kulturni spomenik in naravno znamenitosti, mu se sedaj obetajo boljši časi. Odbor za obnovo fužinskega gradu je sprejel ponudbo ljubljanskega Biroja za projektiranje, ki je pripravljen projekte izdelati zastonj.

V biroju so se odločili za tak korak, da bi dali svoj prispevek k ureditvi kompleksa Fužine ter za ohranitev in oživitve celotnega grajskega dela, povezan pa je tudi s praznovanjem 40-letnice.

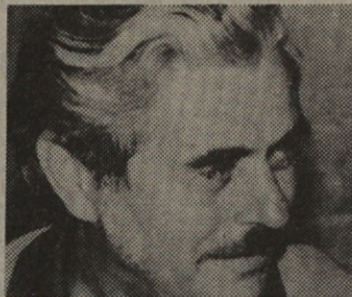
Fužinski grad naj bi se po prenovi spremenil v gostinsko-trgovsko središče. Celoten vzhodni del z vsemi tremi etažami je predviden za gostinsko dejavnost, posamezni prostori v arkadah pa naj bi bili namenjeni butikom.

C. P.

V Gradisu od leta 1945

Albert Špindler

Albert Špindler se lahko pohvali, da ima skoraj dva meseca več delovnega staža kot Gradis. Komaj osemanjst let je imel, ko se je kot delovodja zaposlil avgusta 1945, pri takratni Obnovi, ki se je dva meseca pozneje, oktobra 1945, združila v Gradbeno direkcijo Slovenije ali kratko GRADIS.

Zdi se, da je sedaj ob 40. obletnici Gradisa kar pravšnji trenutek za predstavitev Alberta Špindlerja iz Maribora, saj je bil med prvimi delavci, ki so si oktobra 1945 pripeli na delovne obleke znak Gradisa. Od takrat pa do danes je Albert ostal zvest Gradisu.

Delovodsko šolo je končal med vojno na Dunaju. Takrat mu je bilo komaj 18 let, bil je poln idej, ki jih je hotel uresničiti. Toda po vojni so bili tudi za gradbenike težki časi. Bilo je treba začeti iz nič. In ravno tu se je izkazal Albert. Veliko drobnih idej, ki jih je nosil v glavi, je uresničil ravno v tem času. In ravno to je tisto, zaradi česar ga cenijo in spoštujejo njegovi sodelavci.

Že pred leti je nek novinar, ki je v Delu predstavil Alberta Špindlerja zapisal: »Najraje se Albert Špindler pogovarja o svojem delu, gradbeništvu. Med tem, ko govori, položi roki na mizo in med seboj preplete prste močnih rok, ki znata še vedno spretno sukati vsako gradbeniško orodje. Na vprašanja odgovarja sicer nekoliko počasi a preudarno. Samo za hip pomisli,

potem pa odgovori jasno, preprosto, brez obotavljanja. To ni govorenje učenjaka, ali politika, ki mu iz ust lahkotno žuborijo brzice misli in fraz, to ni blagozvočno zvončkanje z besedami. Špindlerjeva govornica je enostavna, neizumetničena beseda s prirojeno inteligenco delavca, ki ima za seboj veliko let delovnih izkušenj. In delavca, ki je šel skozi življenje z odprtimi očmi.«

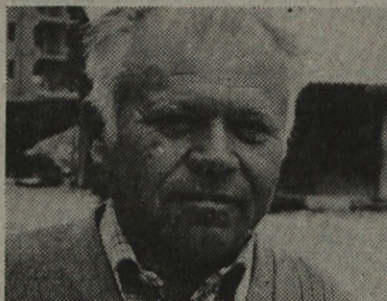
To so besede, napisane že pred leti, veljajo pa zanj še dandanes. Iz Maribora ga je vodila pot v Kidričevo, kjer je pomagal pri gradnji tovarne glinice in aluminija, pa v Velenje, Šoštanj ter leta 1964 v Nemčijo. Ponosen je na to, da je bil izbran med prvimi, ki so orali ledino na Gradisovih gradbiščih v Nemčiji. Veliko izkušenj je prenesel iz tamkajšnjih gradbišč, čeprav kot sam pravi, bi jih lahko še več. In nekaj pa je bil že takrat ponosen. Na delavce, s katerimi je delal. Prav ti delavci Gradisa so takrat v tujini dokazali, da znajo delati. Ob neki priliki so celo ugnali računalnik, ki je že vnaprej »izračunal zamudo pri gradnji«. Delali so kot za stavo in tako ugnali računalnik.

V mariborskem Gradisu pa tudi v drugih tozdih še s pridom uporabljajo preko 42 inovacij, katerih avtor ali soustvarjalec je Albert Špindler. Sedaj, ko je zaposlen na obratih betonskih izdelkov, nenehno tuhta nove stvaritve, da bi tako prihranil čas in denar firme, delavcem pa olajšal delo.

Njegovo ime je zapisano tudi med prvimi v takratnem upravnem odboru ter centralnem delavskem svetu. Osem let dela v komisiji za gospodarjenje, v komisiji za inovacije pa že od vsega začetka. Te »funkcije« samo še dopolnjujejo podobo Alberta Špindlerja, človeka, ki mu Gradis pomeni VELIKO. Toda tudi GRADISU pomenijo taki ljudje veliko.

Franjo Štromajer

Franc Kimovec

»Fužine bodo moje zadnje delovišče!«, je pribil Franc Kimovec, ki se je rodil 1926. leta v Bukovici pri Vodcah, v Gradisu pa je prišel kot delavec že septembra 1945. leta. Že

štiri leta je na gradbišču stanovanjske soseske, ki jo gradi gradbena operativa Ljubljana. »Tu bom izpolnil še drugi pogoj za upokožitev, to je dočakal še potrebna starostna leta — delovna že imam. Je že tako,« pravi, »starejši se počasi umikamo in dajemo mesto mlajšim. Že ob petin-tridesetletnici Gradisa nas je bilo malo takih, da smo se lahko še kot aktivni spominjali prvih začetkov...«

Že kot mlad fant se je zapisal gradbenikom. Ob začetku vojne je bil vajenec, učil se je za zidarja. Po vojni se je takoj po ustanovitvi Gradisa pozanimal, če bi bilo tudi zanj kaj dela. Še isti mesec je šel na gradbišče v Kranj, nato pa od takrat ves

V Gradisu od leta 1945

Ivan Božič

Ivan Božič je edini izmed trojice, kateremu se ob gradisovem jubileju napolni tudi 40 let delovne dobe pri Gradisu, saj vmes nima nobene prekinitve, niti zaradi služnja v JLA. V tem času se je prav gotovo nabralo mnogo trajnih, neizbrisnih spominov, saj je bila pot, ki jo je z ostalimi starejšimi Gradisovci prehodil Ivan Božič, včasih ravna, včasih strma, vendar zmeraj prehodna.

40-letno prehojeno pot deli v štiri desetletja, od katerih je vsako prineslo nekaj novega. Prvo povojno obdobje je bilo najtežje, vendar najlepše. To je bilo obdobje udarniškega in brigadirskega dela, ko je v obnovi porušene domovine sodeloval vsakdo po svojih močeh. Med ljudmi so vladali iskrenost, prijateljstvo, spoštovanje in razumevanje. Prav zaradi takšnega duha so bili uspehi pri delu veliki.

Veliko dela je bilo opravljenega s fizično močjo, ker strojev ni bilo, če pa so bili kakšni stroji že na voljo, jih zaradi slabe strokovne usposobljenosti ni bilo moč uporabljati. Mlajši ne morejo razumeti, da je bilo kljub vsemu to obdobje meni najlepše. S koncem vojne smo se borili za boljše življenje. V vsakem posamezniku je bila prisotna zaveza, da mora čim več prispevati k razvoju te družbe. Takrat nismo spraševali ali se dela osem ali petnajst ur. Vsi smo delali toliko časa, da je delo bilo opravljeno.

V drugem obdobju se je precej materialnih stvari spremenilo na boljše, s tem pa so počasi izginjale tiste lastnosti ljudi, ki so bile značilne za prvo obdobje. Delovna vnema je padala, vsakdo je bolj mislil na svoje osebne zadeve, kot na širše družbene, sestankovati smo začeli med delovnim časom itd.

V Gradisu smo takrat skladiščno službo postavili na dokaj trdne temelje, vendar smo za delo v skladiščih imeli premalo strojev, tako da so delavci večino posla opravili ročno. Dnevno je v skladišče prišlo do 20 ton cementa, ki ga je bilo treba ročno razložiti.

Tretje obdobje je čas največje gospodarske ekspanzije v naši državi. To je čas od leta 1965 do 1975, ko je bilo tudi gradbeništvo in z njim tudi Gradis na vrhuncu svojih moči. Investicijskega denarja ni nikoli primanjkovalo, tako da se je tudi Gradis razvijal dokaj ekstenzivno. Po drugi strani je za to obdobje značilna izredna gonja za osebnim standardom, za čim večjo plačo in materialne dobrine.

Zadnje je obdobje po letu 1975, ki ga doživljamo še danes. Sredi sedemdesetih let se je tudi pri nas kriza že močno kazala in je prizadela najprej gradbenike, ker je zmanjkalo investicijskih sredstev. Preusmerili so se na tuja tržišča, vendar smo tudi tam kaj hitro ugotovili, da je konkurenca izredno močna in da se vsak posel prevzame pod izredno težkimi pogoji.

Tovarišu Božiču bo na proslavi 40-letnice Gradisa dodeljena posebna plaketa, kot edinemu še aktivnemu Gradisovcu za katerega velja geslo: 40 let Gradisa — 40 let delovne dobe pri Gradisu.

Čestitkam se pridružujemo tudi mi in mu želimo tudi v bodoče veliko zdravja.

lesom. To pa je pomenilo iz Bukovice in kasneje iz Vira vsak dan v obe smeri, v Kranj, v Ljubljano, v Kamnik in drugam. »Kasneje sem se motoriziral,« se je posmejal. »Kupil sem si moped, zdaj pa me prevažata fičko.«

Spominja se obdobja dobrih in slabih časov za gradbeništvo. »Čeprav danes govorimo o slabih časih, pa so pogoji dela danes povsem nekaj drugega kot včasih.«

Franc Kimovec, tudi na svojem zadnjem delovišču še vedno zida. »Še nekaj mesecev,« pravi, »potem pa — da bi mi le zdravje služilo.«

Enako želimo tudi mi — vsem Gradisovcem!

G. B.

Tudi upokojeenci Gradisa so vse aktivnejši

Po uspešnem konstituiranju je lansko leto Društvo upokojeencev Gradisa začelo delati s polno paro. Ustanovili so komisije za informiranje, za socialno problematiko in družbeni standard, za rekreacijo in letovanje, za strokovno pomoč in za organizacijo proslav, družabnih prireditev in tovariških srečanj, oblikovali pa so tudi svoje programe dela.

Društvo upokojeencev Gradisa deluje na ravni delovne organizacije, v tozdih pa imajo pododbore, ki imajo preko predsednika stik z društvom.

Društvo ima svoje prostore v baraki poleg OGP na Industrijski cesti 2 v Ljubljani. Člani lahko dobijo informacije vsak prvi in tretji ponedeljek, ali po telefonu 443-722.

Tudi pododbori v tozdih so aktivni, vendar je ta aktivnost dostikrat odvisna tudi od interesa kadrovske službe za delo pododborov upokojeencev.

C. P.

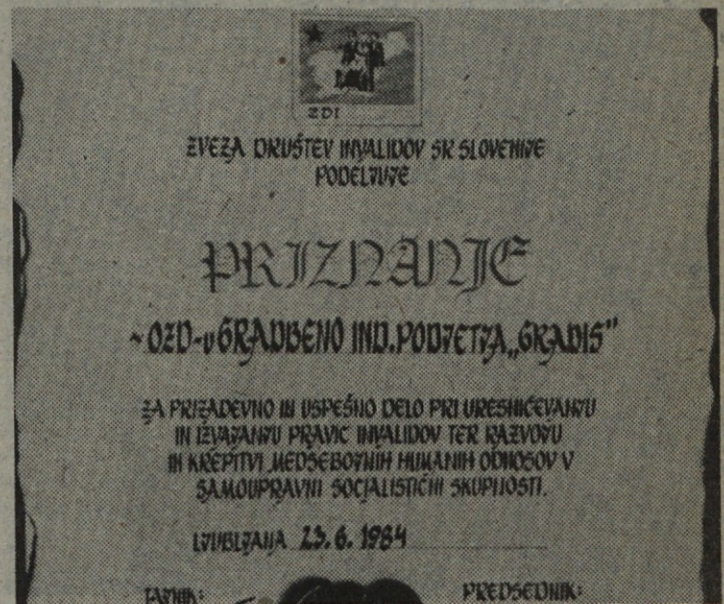

Prejeli smo priznanje Zveze društev invalidov SR Slovenije

Koordinacijski odbor aktivov invalidov Gradisa je bil prijetno presenečen, ko je dobil obvestilo, da mu je Zveza društev invalidov SR Slovenije podelila priznanje za prizadevno in uspešno delo pri uresničevanju in izvajanju pravic invalidov ter razvoju in krepitvi medsebojnih humanih odnosov v samoupravni socialistični skupnosti.

Kljub visokemu priznanju se v Gradisu zavedamo, da se z aktivni invalidov in njihovim delovanjem še nismo uspeli uveljaviti v vseh tozdih ter da nas čaka še veliko dela. 4. redna seja Koordinacijskega odbora aktivov invalidov Gradisa je bila 28. oktobra. O zaključkih in sklepih bomo poročali v prihodnji številki.

C. P.

čas ostal zvest Gradisu in svojemu poklicu!

Izpit za zidarja je opravil 1946. leta v Kamniku. Za izpit je potreboval potrdilo in priporočilo, ki mu ga je, kot se spominja, napisal njegov takratni šef gradbišča v Kranju, zdaj že pokojni inž. Mandelc. Potem se je, kot zidar, selil z objekta na objekt, kot so se pač odpirala in zaključevala gradbišča. Bil je tudi med tistimi, ki so 1947. leta urejali rezidenco Bled za Tita.

Deset mesecev je bil z Gradisom tudi na delovišču v Zvezni republiki Nemčiji. »Imel sem še kar srečo,« je omenil, »da sem skoraj ves čas službovanja delal na gradbiščih, ki sem jih od doma vsak dan dosegel s ko-

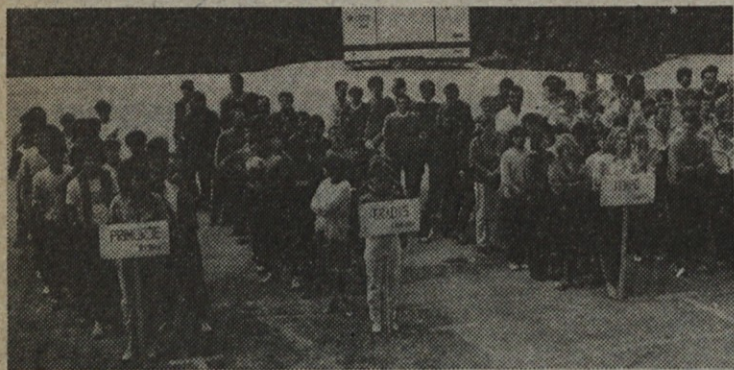
Mladina se je zbrala na srečanju BVGP v Sarajevu

Tudi letošnje leto so mladi iz bivših vojno gradbenih podjetij (BVGP) Jugoslavije nadaljevali s tradicionalnimi srečanji. V Sarajevu so se sestali od 17. do 19. maja. 17. srečanj mladih BVGP so se udeležili mladinci iz beograjskih podjetij Ratko Mitrović, Napred in Centroprojekt, Tempo in Monter iz Zagreba, Ivan Lučić Lavčević iz Splita, Primorje iz Rijeke, Vranice in Unioninvesta iz Sarajeva in seveda mladi iz Gradisa.

Pomerili so se v malem nogometu, šahu, streljanju in namiznem tenisu ter v kvizu znanja. Rezultati niso nikoli bili v prvem planu. Bolj pomembno je bilo prijateljstvo, bratstvo in enotnost.

Dovolj je bilo časa tudi za ogled olimpijskega Sarajeva ter kulturno-godovinskih znamenitosti.

C. P.

Sodelovali smo na 7. kulturnem srečanju gradbenikov

Da ima kultura v Gradisu pomembno mesto ni treba posebej poudarjati. Zato se naši delavci — kulturni ustvarjalci redno udeležujejo vseh srečanj ustvarjalcev ljubiteljske kulture, kjer so njihovi nastopi deležni precejšnje pozornosti. Skupina 11 Gradisovcev je sodelovala tudi na 7. kulturnem srečanju gradbenih delavcev Slovenije, ki je bilo od 13. do 17. maja v Novi Gorici.

C. P.

Pred vlečenjem vrvi je pomemben tudi dogovor

Sindikat skrbi tudi za družabnost

Piknik in športna srečanja Celjanov

Na pobudo sindikata tozda GE Celje je bil 14. septembra organiziran piknik na Gričku, v prijetnem zelenem ambientu nedaleč iz centra Celje. Tako se je že dopoldne začela lepa tradicija športnih srečanj delavcev v nogometu, košarki in odbojki.

Največ športne sreče so imele ekipe mladih, ki so zmagale v vseh srečanjih. Veliko zanimanje pa je bilo tudi za igre spretnosti, saj so nudile veliko zabave in veselja. Največ smeha je bilo ob vlečenju vrvi, kjer so možje razdajali svoje moči za čim boljše uvrstitev in ob vožnji samokolnic med ovirami. Ob slednji so na

račun prišle tudi predstavnice nežnejšega spola saj so po ogorčenem boju premagale najboljšo ekipo moških in s tem poskrbele za resnično dobro voljo med navijači.

Po spretnostnih igrah, ki so obsegale še vlečenje palice, skoke čez ovire in hojo po spolzki tleski se je začel družabni del piknika s podelitvijo nagrad za športna srečanja.

Piknik, ki je trajal pozno v noč ob dobri kapljici in jedaci se je zaključil z mislijo, da se srečamo drugo leto še bolj številčno, saj tako prijetnih srečanj dandanes ni tako veliko.

Zoran Debelak

Dobro urejena prehrana

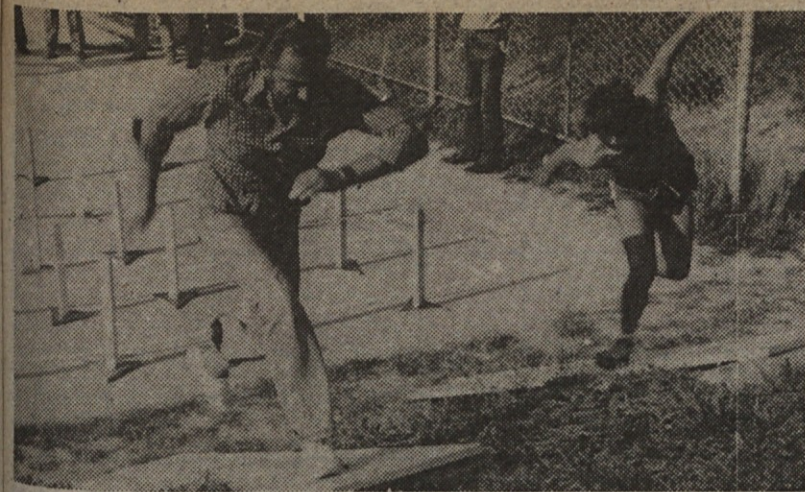
Na gradbišču HE Mavčiče ni pritožb nad hrano

V gradbeništvu je že tako, da je največkrat treba hrano organizirati na vsakem gradbišču posebej. Tako je tudi na gradbišču tozda GE Nizke gradnje Maribor, ki v Mavčičah gradi hidroelektrarno. Ker se je vedelo, da bo to gradbišče imelo stacionaren značaj daljši čas, je v eni izmed barak postavljena dokaj sodobna kuhinja in poleg nje menza.

Osebe, ki v kuhinji dela pod vodstvom kuharice Marije Marinšek se po svojih močeh potrudijo, da pripravi dobro hrano, ki ustreza večini delavcev, ravno zato tudi ni veliko pripomb. Ker se v naši menzi hranijo tudi drugi delavci, ki na gradbišču delajo, je včasih treba skuhati preko 300 kosil in malic.

Trud se izplača, saj so tako zadovoljni in delavci v kuhinji in oni na gradbišču.

C. P.

Spretni se tudi na spolzki deski dobro znajdejo

Bo pečen? Bo, bo! Pa še pivo se prileže

Ob 40 letnici na Triglavu

Skupina članov Planinskega društva Gradis se je 8. septembra povzpela na našo najvišjo goró. Triglav, ki je simbol Sloventva, vendar je léto imela v mislih obletnico naše delovne organizacije in je zato ob Aljaževem stolpu na vrhu Triglava razvila zastavo Gradisa z oznako 40-letnice.

Vreme je bilo pohodnikom namenjeno. Iz Aljaževga doma v Vratih smo se povzpeli do Staničeve kočice in nato do naše najvišje ležeče gorske postojanke na Kredarici. Po okrepčilu in počitku nas je pot popeljala na vrh Triglava. Občudovali smo naše prelepe gore, ki so se kazale v vsej svoji lepoti in mogočnosti; jasno vreme pa nam je omogočilo prelepe panoramske poglede, ki so segali daleč naokoli. S Triglava smo se spustili v dom Planiko, kjer smo tudi prenočili.

Zjutraj smo pot nadaljevali v dveh skupinah. Prva skupina je krenila proti Sedmerim triglavskim jezerom, druga pa k Vodnikovim kočam in Uskovnici. Zvečer sta se obe skupini srečali na avtobusni postaji v Bohinju. Od poti smo bili utrujeni, vendar srečni in zadovoljni, predvsem tisti, ki smo se prvič povzpeli na ponosni Triglav in bili po vseh veljavnih planinskih zakonih tudi krščeni.

Zal se planinskih izletov, ki jih organizira PD Gradis, iz leta v leto, udeležuje vse manj mladih, ki ne čutijo potrebe po tovrstnem udejstvanju, razvedrilu in bivanju na svežem in dišečem planinskem zraku.

Skoraj ista skupina planincev Gradisa, ki je bila na Triglavu, se je 21. septembra odpravila na Jalovec in ga osvojila. Tudi na Jalovcu smo se spomnili 40-letnice Gradisa, saj nam je bil takrat praznik še bližje.

Milenko Nikić

Ob jubileju tudi športni rezultati niso izostali

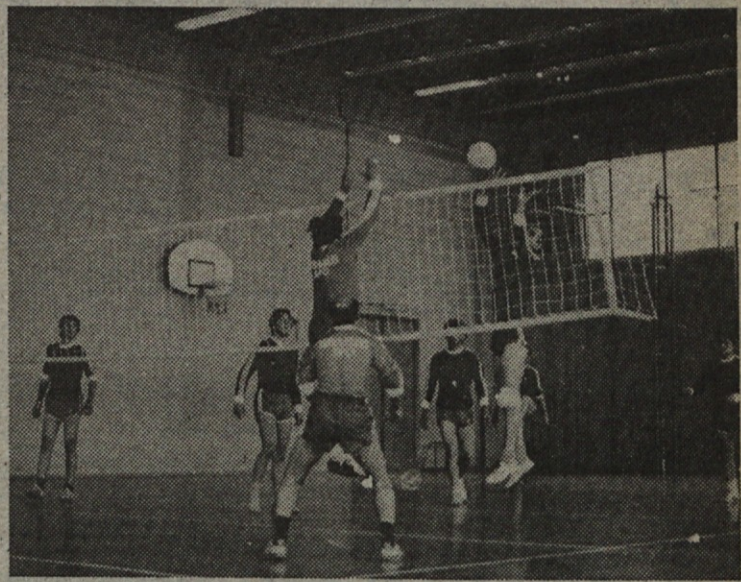
Gradbeniki se precej ukvarjamo tudi s športom in to velja tudi za Gradis. Zimske igre so letos bile na Rogli, zmagali so Ravenčani. Gradis je letos bil organizator zimskih športnih iger gradbenih delavcev Slovenije in zasedel drugo mesto.

Poletne gradisove igre so bile v Ljubljani, zmagal pa je organizator — SPO. Letne športne igre gradbenikov Slovenije so bile v Celju. Gradis je zasedel tretje mesto.

Lep uspeh so dosegli tudi kegljači KK Gradis, ki so osvojili republiško prvenstvo in nastopili na zveznem finalu, kjer so se pomerila najboljša jugoslovanska kegljaška moštva. Pred Gradisom je bil uvrščen samo zagrebški Medveščak. Naši kegljači bodo kot viceprvaki nastopili na tekmovanju za Donavski pokal v Regensburgu (ZRN).

Z uspehi se lahko pohvalijo tudi šahisti šahovskega kluba Gradis, člani planinskega društva Gradis in ostali športniki.

C. P.

7. teniško prvenstvo Gradisa

Tudi letošnje jesen bo Komisija za šport in rekreacijo organizirala tekmovanje tenisačev. Ker je bil spomladanski turnir v Ljubljani, bo jesenski v Mariboru, na igriščih Teniškega kluba Branik-Gradis.

Igralci in igralke tenisa prijavit se. Turnir bo 11. in 12. oktobra. Prijave zbira Alojz Polajnar na Delovni skupnosti skupnih služb, telefon (061) 441-422.

Tako bomo tudi igralci tenisa proslavili naš jubilej, 40-letnico Gradisa. Pripravljajo se tudi še nekatera druga srečanja (kegljanje, streljanje, šah itd.) vendar o le-teh nekoliko več drugič.

C. P.

Nagrajeni reševalci avgustovske križanke

Reševalcem nagradne križanke, ki je bila objavljena v avgustovski številki Gradisovega vestnika se opravičujemo zaradi treh napak do katerih je prišlo pri prerisovanju. Te napake so tudi bile poglavitni razlog, da je prišlo manj križank kot drugič.

Pri zrebanju smo upoštevali vse rešitve, ki so prišle v uredništvo do 15. septembra.

Sreča je bila naklonjena naslednjim reševalcem:

1. nagrada — Viktor Mernik, tozd GE Maribor (500 din)

2. nagrada — Drago Dolenc, tozd Biro za projektiranje Ljubljana (400 din)

3. nagrada — Marjan Adamič, tozd GE Celje (300 din)

4. nagrada — Silvana Rant, tozd GE Koper (200 din)

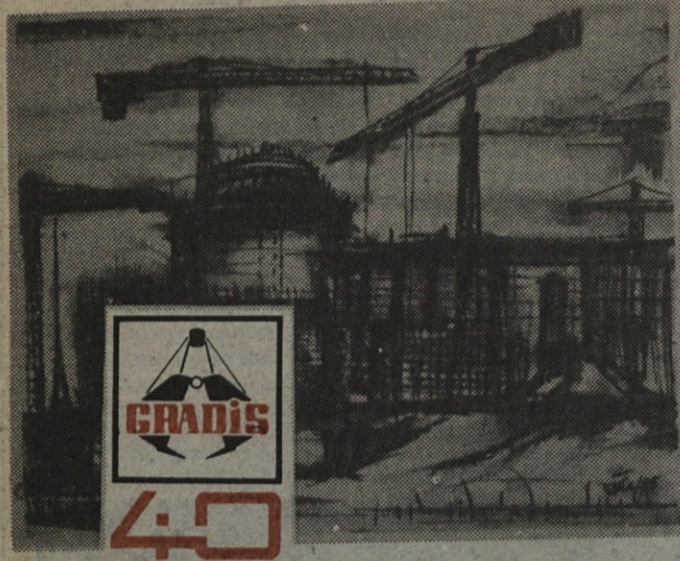
5. nagrada — Mira Juhart, tozd GE Ravne na Koroškem (100 din)

Dobitnikom čestitamo!

Uredništvo

GRADISOV VESTNIK je glasilo delavcev delovne organizacije GIP GRADIS Ljubljana. Izdaja ga Odbor za informacije v sestavi: predsednica Karolina Vodopivec, člani Štefan Rac, Sonja Gračanič, Ludvik Rudolf, Miranda Cattonaro in tajnik Gojmir Bernot. Glavni in odgovorni urednik je Cveto Pavlin. Člani uredniškega odbora so: Milenko Nikić, Vesna Gregorič, Alojz Remec, Ludvik Rudolf, Vlado Forbici, Vinko Damjan, Jani Klančar, Aleksander Bojanič in Tatjana Savinšek. Tehnični urednik je Matija Krnc. Glasilo tiska tiskarna Ljudska pravica Ljubljana v nakladi 9.000 izvodov. Naslov uredništva: GIP GRADIS Ljubljana, Gradisov vestnik, Šmartinska 134a Ljubljana, telefon 441-422 int. 232 ali 220.

Nagradna križanka

sodobni slovenski glasbenik (ati)	1/3	ivo lola -	moško ime	širjava	špansko žensko ime	najetje	otočje v baltičkem morju
nagnjena ploskev strehe							
izvirnik							
lojavica, kožna bolezen							
in oljo				sanje			
zajedalec na vinski trti	junior rektorjev urad					marlene dietrich	

gregor jug			slovenski kipar (ime in priimek)	začetna črka	skrb za koga	3						
drag kamen rdeče barve						veletok v zrn neon						
stalna naročnica												
vodja orkestra									beo-grajska knjižna založba			
znana zagrebška ulica						prebivalec aonije			heroj pohorskega bataljona			pristaš radikalizma
deli kravjega vimeta						skladatelj prevorsek				karambol mesto v sibiriji		
mesto na madžarskem					žensko ime	vic, dovtip			želva tartaruga			
vrsta posode		igralka mcgraw				okras moškega obraza	tračnica			ime pevke kos		
		trd kamen					žensko ime					
glasbeno delo								tine hribar vzklik na bikoborbi		čuvar zgradb v starem rimu		
telesna tekočina				jazonova ladja				gliste	skladatelj adamič	pasje ime debela palica		
dolga sibirski reka					majhen poganjek						catherine (krajše) dvojica	
					pasje kočice							
erna musser			kravji glas			sofška v grčiji						
			stane dolanc			karel janez						
številka 10								upravna enota v turčiji				
igralec kurent								ivan lebar		vodna zival		

